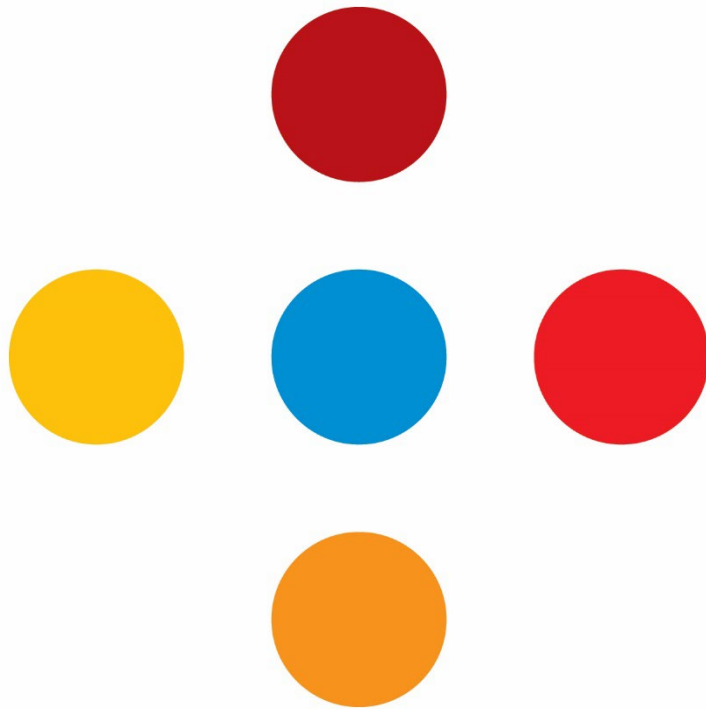

STATUUT

VOOR DE OUD-KATHOLIEKE KERK
VAN NEDERLAND

Vijfde uitgave,
vierde herziene druk 2025

Bisschoppelijk Bureau
Oud-Katholieke Kerk van Nederland
Amersfoort

Inhoudsopgave

VOORWOORD	5
REGELING VOOR DE INVOERING EN DE OVERGANGSPERIODE	6
PREAMBULE	7
HISTORISCHE ACHTERGROND	7
ECCLESIOLOGISCHE BEGINSELEN	7
AFDELING I, ALGEMENE BEPALINGEN	9
HOOFDSTUK 1, VAN DE KERK EN HAAR BETREKKINGEN MET ANDERE KERKEN (ART. 1 – ART. 9A)	9
HOOFDSTUK 2, VAN DE RECHTSBRONNEN (ART. 10 – ART. 20).....	10
AFDELING II, VAN DE GELOVIGEN IN HET ALGEMEEN EN VAN DE GASTLEDEN	12
HOOFDSTUK 1, VAN DE GELOVIGEN IN HET ALGEMEEN (ART. 21 – ART. 25A)	12
HOOFDSTUK 2, VAN DE GASTLEDEN (ART. 26 – ART. 30A).....	13
AFDELING III, VAN DE GEESTELIJKEN	15
HOOFDSTUK 1, VAN DE OPLEIDING (ART. 31 – ART. 32).....	15
HOOFDSTUK 2, VAN DE WIJINGEN EN DE INCARDINATIE VANUIT ANDERE KERKEN (ART. 33 – ART. 45)	15
HOOFDSTUK 3, VAN DE AANSTELLING EN TAAK (ART. 46 – ART. 53)	17
HOOFDSTUK 4, VAN DE WIJZIGING VAN DE TAAK (ART. 54 – ART. 58)	18
HOOFDSTUK 5, VAN DE BEËINDIGING VAN DE AANSTELLING (ART. 59 – ART. 64).....	19
HOOFDSTUK 6, VAN HET ONTSLAG UIT DE GEESTELIJKHEID (ART. 65 – ART. 69)	20
AFDELING IV, VAN DE BISSCHOPPEN EN HUN BISDOMMEN	22
HOOFDSTUK 1, VAN DE BISSCHOPPEN IN HET ALGEMEEN (ART. 70 – ART. 75)	22
HOOFDSTUK 2, VAN HET EPISCOPAAT (ART. 76 – ART. 82)	23
HOOFDSTUK 3, VAN DE BISSCHOPPEN VAN DE AFZONDERLIJKE BISDOMMEN (ART. 83 – ART. 92)	24
HOOFDSTUK 4, VAN HET METROPOLITAAN KAPITTEL EN DE UTRECHTSE GEESTELIJKHEID (ART. 93 – ART. 101).....	26
HOOFDSTUK 5, VAN DE HAARLEMSE GEESTELIJKHEID (ART. 102 – ART. 108)	27
AFDELING V, VAN DE INTERNE ORGANISATIE VAN DE BISDOMMEN	29
HOOFDSTUK 1, VAN DE PASTOORS, DE RECTORES EN DE ASSISTEREND PASTORES (ART. 109 – ART. 121)	29
HOOFDSTUK 2, VAN DE PASTORAAL WERKERS (ART. 122 – ART. 123)	30
HOOFDSTUK 3, VAN DE LECTOREN (ART. 124 – ART. 127)	31
HOOFDSTUK 4, VAN DE PAROCHIES EN STATIES IN HET ALGEMEEN (ART. 128 – ART. 132A)	31
HOOFDSTUK 5, VAN DE PAROCHIES IN HET BIJZONDER (ART. 133 – ART. 150).....	32
HOOFDSTUK 6, VAN DE KERNGROEPEN EN DE STATIES IN HET BIJZONDER (ART. 151 – ART. 157)	35
HOOFDSTUK 7, VAN DE RELIGIEUZE GEMEENSCHAPPEN (ART. 158A – ART. 158D)	36
AFDELING VI, VAN HET COLLEGIAAL BESTUUR, DE SYNODE, DE PROVINCIALE SYNODE DER GEESTELIJKHEID EN DE KERKELIJKE COMMISSIES	38
HOOFDSTUK 1, VAN HET COLLEGIAAL BESTUUR (ART. 159 – ART. 181).....	38
HOOFDSTUK 2, VAN DE SYNODE (ART. 182 – ART. 204).....	41
HOOFDSTUK 3, VAN DE PROVINCIALE SYNODE DER GEESTELIJKHEID (ART. 205 – ART. 208)	44
HOOFDSTUK 4, VAN DE KERKELIJKE COMMISSIES (ART. 209 – ART. 210)	45
AFDELING VII, VAN DE HEILIGINGSTAAK VAN DE KERK	46
HOOFDSTUK 1, VAN DE BEDIENING VAN DE SACRAMENTEN (ART. 211 – ART. 219)	46
HOOFDSTUK 2, VAN DE LITURGISCHE VOORSCHRIFTEN (ART. 220 – ART. 223)	47
AFDELING VIII, VAN DE TIJDELIJKE GOEDEREN	48
HOOFDSTUK 1, VAN HONORARIUM, BEZOLDIGING EN PENSIOEN (ART. 224 – ART. 228)	48
HOOFDSTUK 2, VAN VERGOEDING EN REMUNERATIE (ART. 229 – ART. 233).....	49
HOOFDSTUK 3, VAN HET FINANCIËLE BEHEER (ART. 234 – ART. 242)	49

HOOFDSTUK 4, VAN DE KERKELIJKE VERENIGINGEN, STICHTINGEN EN ANDERE INSTELLINGEN (ART. 243 – ART. 244).....	51
AFDELING IX, VAN HET RECHTSLEVEN VAN DE KERK	53
HOOFDSTUK 1, VAN DE HANDHAVING VAN DE KERKELIJKE RECHTSREGELS (ART. 245 – ART. 249).....	53
HOOFDSTUK 2, VAN HET COLLEGE VAN ADVIES INZAKE KERKELIJKE RECHTSAANGELEGENHEDEN (ART. 250 – ART. 258)	53

VOORWOORD

Bij de invoering van de herziene uitgave van het Statuut voor de Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Aan de gelovigen en geestelijken,

Om in een kerkelijke gemeenschap van Christenen aan elk mens en de gemeenschap recht te doen zijn afspraken en regelingen nodig. Dit is nodig opdat er ruimte en richting mag zijn voor een goede geest zoals die de eerste christenen bezielde en inspireerde maar ook om de grenzen aan te geven. Het Statuut biedt vanaf 1950 daartoe een rechtsgeldig kader aan de Oud-Katholieke Kerk van Nederland.

In de voorbije 57 jaren werd het Statuut ten minste vijf keer ingrijpend gewijzigd of aangepast, laatstelijk in 1984 en 2001. De laatste jaren werd vanuit verschillende gremia aangedrongen op een herziening. De verschillende wijzigingen werden niet altijd consistent doorgevoerd en zij zijn de overzichtelijkheid, de terminologie en de systematiek van het Statuut niet altijd optimaal ten goede gekomen.

Algemeen kan gesteld worden dat het Statuut bij herziening wil aansluiten bij de veranderende omstandigheden en bij de nieuw ontstane realiteit. Het spreekt voor zich dat wijzigingen in de organisatie eerst zorgvuldig beproefd worden, voordat ze leiden tot een juridische vertaling in het Statuut.

De voornaamste ecclesiologische uitgangspunten die teruggaan naar de traditie van de Oude Kerk blijven de ruggengraat van het Statuut en staan niet ter discussie.

Het Statuut concentreert zich op het vastleggen van hoofdzaken en legt een statutaire basis voor uitvoeringsreglementen, die afzonderlijk opgesteld worden. Reglementen die op details ingaan, zijn in dit Statuut niet te vinden.

In dit Statuut komen ook middelpuntzoekende bepalingen voor die aan de Unie van Utrecht een plaats geven in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland als lokale kerk. Onaangetast blijft hierbij het oud-katholieke ecclesiologische uitgangspunt en de oud-kerkelijke visie dat bisschoppen niet onderworpen kunnen zijn aan het leergezag van een andere bisschop maar evenmin aan het leergezag van een gremium van bisschoppen zoals de Internationale Bisschoppenconferentie. De lokale kerk ondergeschikt maken aan een centraal gezag is strijdig met de belangrijkste ecclesiologische uitgangspunten.

Nieuw in dit Statuut is de toevoeging van een Preambule. Hierin wordt ingegaan op de historische achtergrond en de verankering in de katholieke traditie. Duidelijk worden de ecclesiologische beginselen aangegeven die aan de basis liggen van dit Statuut.

Moge Gods Genade zichtbaar blijven in onze kerk en mogen wij allen ervaren wat over de vroege kerk geschreven staat: "In heel Judea en Galilea en Samaria leefde de gemeente in vrede en kwam tot bloei. De gelovigen leefden in ontzag voor de Heer, en dankzij de bijstand van de heilige Geest nam hun aantal steeds meer toe" (Handelingen 9,31).

De bisschoppen van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland,
Utrecht en Haarlem, 15 juni 2007

Joris Verammen
Aartsbisschop van Utrecht

Jan-Lambert Wirix Speetjens
Bisschop van Haarlem

REGELING VOOR DE INVOERING EN DE OVERGANGSPERIODE.

Invoering van de herziene tekst van het Statuut

De bisschoppen van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland,

gehoord hebbend de beraadslagingen van de Synode van de Oud-Katholieke Kerk, in haar zittingen van dinsdag 22 november 2005 en dinsdag 21 november 2006 telkens gehouden te Hilversum over het ontwerp van de herziening van het Statuut van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland;

gehoord hebbend de Commissie Kerkrecht over dit ontwerp en over de uitkomsten van de beraadslagingen van de Synode;

gelet op de wijzigingen die zijn voorgesteld en die door het Episcopaat en het Collegiaal Bestuur zijn vastgesteld in haar vergadering van januari 2007 kondigen hierbij af dat

de besluiten en de hierbij gevoegde tekst vastgesteld worden als de definitieve tekst van de herziene uitgave van het Statuut van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland,

en bepalen hierbij dat deze tekst zal worden afgekondigd door een gedrukt exemplaar van deze tekst aan alle leden van de Synode van de Oud-Katholieke Kerk en aan alle leden van de Commissie Kerkrecht ter beschikking te stellen en verder deze tekst in druk ter beschikking te stellen aan ieder die belangstelling heeft.

Tot slot wordt hierbij ook bepaald dat deze herziene versie van het Statuut zoals hierbij gevoegd in werking zal treden op 1 september 2007 en dit samen met de volgende overgangsbepaling dat de bestaande reglementen voortvloeiend uit bepaalde delen van het Statuut niet meer van kracht en geldig zijn voor zover zij niet verenigbaar zijn met het Statuut.

Gegeven te Utrecht en Haarlem op 15 juni 2007,

Joris Vercammen
Aartsbisschop van Utrecht

Jan-Lambert Wirix-Speetjens
Bisschop van Haarlem

PREAMBULE

Historische achtergrond

De Oud-Katholieke Kerk van Nederland is, als Kerk van Utrecht, de ononderbroken voortzetting van de katholieke kerk in onze gewesten zoals gesticht door de H. Willibrord. Zij heeft in haar kerkelijk leven altijd de traditionele rechtsbronnen van de katholieke kerk gehanteerd, ook nadat er in de achttiende eeuw in de Noordelijke Nederlanden een verwijdering was ontstaan tussen twee groepen katholieken.

Deze traditionele rechtsbronnen, die als *ius commune* (gemeen recht) in grote delen van de westerse katholieke kerk waren gerecipieerd, omvatten onder meer het oudere canonieke recht, gecompileerd in het Decreet van Gratianus (1140-45), het Middeleeuwse decretalenrecht zoals in 1234 afgekondigd in de Decretalen van Gregorius IX, ook Liber Extra genaamd (beide zijn onderdelen van het Corpus iuris canonici), alsmede de verschillende conciliecanones vanaf de late Middeleeuwen.

De Kerk van Utrecht¹ steunde bij de interpretatie van deze rechtsbronnen veelal op het systematische overzichtswerk *Jus Ecclesiasticum Universum* (1700) van Zeger Bernard van Espen (1646-1728), de Leuvense canonist die aan het begin van de achttiende eeuw de rechten van de Kerk van Utrecht telkens weer krachtig verdedigde.

Naast het *ius commune* (gemeen recht) ontwikkelde zich in de loop der eeuwen ook *ius particulare* (particulier recht). De omvang daarvan nam met name aan het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw sterk toe. Toen na de afkondiging van het dogma van de Onbevleete Ontvangenis van Maria (1854) er met Rome ook een verwijdering op theologisch gebied was ontstaan en toen na Vaticanum I de Kerk van Utrecht zich steeds sterker ging oriënteren op buitenlandse katholieke kerken die waren voortgekomen uit de oud-katholieke beweging in verzet tegen de door Vaticanum I afgekondigde nieuwe dogma's van de pauselijke onfeilbaarheid en de universele jurisdictiemacht van de paus (1870), werden - met de oude kerk als voorbeeld - stap voor stap hervormingen doorgevoerd, zowel in het kerkelijke leven als in de kerkstructuur.

Toen aan het begin van de twintigste eeuw vele bepalingen uit de middeleeuwse, niet gesystematiseerde en moeilijk toegankelijke rechtsbronnen in onbruik waren geraakt en er door hervormingen nieuw particulier recht was ontstaan, werd de behoefte aan een partiële codificatie van het kerkelijke recht steeds sterker. Om die reden werd in 1927 de Commissie voor het kerkrecht ingesteld. Het werk van deze commissie resulteerde uiteindelijk in het Statuut voor de Oud-Katholieke Kerk van Nederland dat in 1950 in werking trad. Na die tijd werd het oude recht van het Corpus iuris canonici enkel nog als additionele rechtsbron gebruikt.

Ecclesiologische beginselen

Aan het huidige Statuut liggen een aantal beginselen ten grondslag. Deze hebben hun wortels in de lange traditie waarin de Kerk van Utrecht zich in de loop der eeuwen heeft gevormd. Zij geven de kerkstructuur zowel een episcopaal als een synodaal karakter en zijn daarmee tot de dag van vandaag mede bepalend voor de identiteit van de Kerk.

- A. Met andere katholieke kerken heeft de Kerk van Utrecht gemeen:
- dat het diocees (bisdom) de centrale entiteit is in de kerkstructuur met aan het hoofd de diocesane bisschop, die zowel de eerste voorganger is in de Eucharistie als degene die in overleg met zijn geestelijkheid (priesters en diakenen) leiding geeft aan het diocees;
 - dat het kerkelijk leven binnen ieder diocees gestalte krijgt in parochies;
 - dat bisschoppen van naburige bisdommen zich aaneensluiten in een kerkprovinciale bisschoppensynode, waarin één van hen (de aartsbisschop) als voorzitter fungeert;

¹ In deze preambule wordt het begrip 'Kerk van Utrecht' gebruikt in de betekenis van kerkprovincie Utrecht, waar ook het bisdom Haarlem deel van uitmaakt.

- dat de verbondenheid tussen de verschillende kerkprovincies in de kerk van het westen gestalte heeft gekregen in de bijzondere zorg en verantwoordelijkheid van de bisschop van Rome voor het welzijn van de kerk en het bewaren van de eenheid;
 - dat de universaliteit van de kerk tot uitdrukking komt in het Algemeen of Oecumenisch Concilie.
- B. In overeenstemming met de ecclesiologische beginselen, die de Kerk van Utrecht met andere kerken in het verleden heeft benadrukt, en die veelal teruggaan op de traditie van de oude kerk, leert zij:
- dat de kerk een zuiver geestelijk, spiritueel karakter heeft;
 - dat er tussen diocesane bisschoppen onderling geen hiërarchie bestaat, aangezien alle bisschoppen, inclusief die van Rome, een gelijk gezag hebben ontvangen;
 - dat bisschoppelijke bestuursmacht niet anders wordt ingeperkt dan door de algemeen verbindende uitspraken van de kerk;
 - dat kerkelijke bestuursmacht wordt toevertrouwd aan de diocesane bisschop die deze macht ontleent aan de kerk waarover zij wordt uitgeoefend, daaronder begrepen het geheel van gelovigen.
- C. Met de katholieke kerken die onder leiding staan van bisschoppen die de Verklaring van 24 september 1889² aanvaarden deelt de Kerk van Utrecht het inzicht:
- dat kerkelijke bestuursmacht op landelijk (kerkprovinciaal) niveau door de bisschoppen wordt gedeeld met vertegenwoordigers van de geestelijken en leken;
 - dat er daarnaast ook vormen van synodale medezeggenschap bestaan waarin zowel leken als geestelijken participeren;
 - dat de Unie van Utrecht is ontstaan als noodverband, maar dat zij, zolang de eenheid onder de katholieke kerken niet is hersteld, er toe bijdraagt het universele karakter van de kerk tot uitdrukking te brengen.

² De Nederlandse tekst van dit document is onder meer afgedrukt in Beiheft IKZ 91 (2001), p. 57-59.

AFDELING I, ALGEMENE BEPALINGEN

Hoofdstuk 1, Van de kerk en haar betrekkingen met andere kerken (art. 1 – art. 9a)

Art. 1.

De Oud-Katholieke Kerk van Nederland, bij de overheid bekend als de Roomsch-Katholieke Kerk der Oud-Bischoppelijke Cleresie, is de gemeenschap van de in het Koninkrijk der Nederlanden wonende katholieke gelovigen, alsmede van hen die elders woonachtig zijn en hebben verklaard tot deze gemeenschap te willen worden gerekend.

Art. 2.

De algemene leiding van de kerk berust bij haar bisschoppen in samenwerking met de gelovigen, geestelijken en leken, overeenkomstig de in dit Statuut gestelde bepalingen.

Art. 3.

1. De Oud-Katholieke Kerk van Nederland staat in volledige kerkelijke gemeenschap met buitenlandse katholieke kerken die onder leiding staan van bisschoppen die, zoals de bisschoppen van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, de Verklaring van 24 september 1889 hebben aanvaard.
2. Deze bisschoppen en de kerken die zij vertegenwoordigen zijn verenigd in de Unie van Utrecht.
3. De vergadering van deze bisschoppen heet de internationale bisschoppenconferentie, verder te noemen IBC. Deze conferentie wordt geregeerd door haar eigen Statuut³, dat binnen de Oud-Katholieke Kerk van Nederland geen verbindende kracht heeft.

Art. 4.

1. Op de zittingen van de IBC kunnen de Nederlandse bisschoppen zich laten vergezellen door één of meer adviseur(s), afkomstig uit de Oud-Katholieke Kerk van Nederland.
2. Deze adviseur(s) worden (wordt) op grond van hun/zijn deskundigheid door de bisschoppen aangewezen, na advies te hebben inwonnen van het Collegiaal Bestuur.

Art. 5.

Consultaties binnen de landelijke kerken die met het oog op besluitvorming in de IBC door haar Statuut zijn voorgeschreven, omvatten in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland tenminste raadpleging van het Collegiaal Bestuur en van de Synode.

Art. 6.

1. Implementatie van besluiten van de IBC in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland kan enkel geschieden krachtens eigen besluit van de bisschop voor zijn dioceses of van het Episcopaat of het Collegiaal Bestuur voor de gehele kerk.
2. Besluiten van de IBC worden niet eerder geïmplementeerd dan nadat advies is ingewonnen van het Collegiaal Bestuur en de Synode.

Art. 7.

Vertegenwoordigers van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland in internationale oud-katholieke organen en organisaties worden benoemd en ontslagen door het Collegiaal Bestuur.

³ Statut der Internationalen Altkatholischen Bischofskonferenz, in werking getreden op 1 januari 2001. Een Nederlandse vertaling is afgedrukt in Beiheft IKZ 91 (2001), p. 43-56.

Art. 8.

1. De Oud-Katholieke Kerk van Nederland staat in volledige kerkelijke gemeenschap (full communion) met andere katholieke kerken voor zover deze kerken daaromtrent een overeenkomst hebben gesloten met de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, dan wel met de IBC⁴.
2. In het laatste geval komt de kerkelijke gemeenschap pas tot stand, nadat de betreffende overeenkomst in de Nederlandse kerk is geïmplementeerd en bij afzonderlijk besluit door het Nederlandse Episcopaat is aanvaard.

Art. 9.

1. De Oud-Katholieke Kerk van Nederland bevordert overeenkomstig de beginselen van de Verklaring van 24 september 1889, onder handhaving van het geloof der onverdeelde kerk het oecumenische streven naar hereniging der bestaande christelijke kerken tot de “ene, heilige, katholieke, apostolische kerk” en naar samenwerking van alle christenen.
2. Deelname aan oecumenische en interkerkelijke lichamen die landelijk of internationaal werkzaam zijn, geschiedt krachtens besluit van het Collegiaal Bestuur, dat ook de vertegenwoordigers namens de kerk aanwijst⁵.

Art. 9a

In geval van ontbinding van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland zal haar vermogen overgaan naar een, door het Collegiaal Bestuur nader te bepalen, andere katholieke kerk met wie zij in volledige kerkelijke gemeenschap staat.

Hoofdstuk 2, Van de rechtsbronnen (art. 10 – art. 20)**Art. 10.**

1. De kerk erkent het bestaan van het goddelijk recht en het daaruit afgeleide menselijk recht.
2. De kerk gehoorzaamt aan de wetten van de staat, tenzij er strijd bestaat met het goddelijk recht.

Art. 11.

1. Geen kerkelijke rechtsregel verbindt, zolang hij niet is afgekondigd.
2. De afkondiging van kerkelijke rechtsregels geschiedt door het Episcopaat of het Collegiaal Bestuur of bij bepalingen die in het bijzonder één bisdom betreffen, door de betrokken bisschop.
3. Een rechtsregel wordt geacht te zijn afgekondigd, indien hij beoogt een algemene strekking te hebben en publiekelijk bekend is gemaakt.

Art. 12.

1. Wanneer geen ander tijdstip is bepaald, treedt een nieuwe kerkelijke rechtsregel in werking dertig dagen na de datum van afkondiging.
2. De bepalingen hebben geen terugwerkende kracht.
3. Elke rechtsregel kan door een latere geheel of gedeeltelijk zijn kracht verliezen.

Art. 13.

De kerkelijke rechtsregels gelden slechts voor hen die van de gemeenschap van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland overeenkomstig artikel 23 deel uitmaken.

⁴ Vgl. de overeenkomst van “intercommunie” met de Anglicaanse kerken (Bonn, 2 juli 1931), die vanaf 1958 wordt aangeduid met de term full communion en die met de Onafhankelijke kerk van de Filipijnen, met de Hervormde Bisschoppelijke kerk van Spanje en met de Lusitaanse kerk van Portugal (alle drie gesloten te Wenen, 22 september 1965), met de Lutherse Kerk van Zweden (Uppsala, 23 november 2016) en met de Mar Thoma Kerk van India (Thiruvalla, 10 februari 2024).

⁵ Vgl. het besluit van 1948 tot deelname van de Oud-Katholieke Kerk aan de in dat jaar op te richten Wereldraad van Kerken, waarvan de constitutie laatstelijk opnieuw is vastgesteld te Karlsruhe in 2022, en het besluit van 1968 tot deelname aan de in Nederland op te richten Raad van Kerken, waarvan de statuten laatstelijk zijn gewijzigd op 10 juni 2009.

Art. 14.

Bij de uitlegging van enige kerkelijke rechtsregel zal allereerst worden gelet op de geest, zoals deze blijkt uit de geschiedenis en het doel van de bepaling, en vervolgens op de gewoonte.

Art. 15.

1. Een langdurige redelijke gewoonte verkrijgt in de kerk kracht van wet, wanneer zij enige rechtsregel nader uitlegt of aanvult.
2. Bepalingen die niet in het kerkelijke rechtsleven zijn aanvaard of die gedurende een lange periode in onbruik zijn geraakt, worden niet geacht nog langer kracht van wet te hebben.

Art. 16.

1. Dispensatie van kerkelijke rechtsregels kan worden verleend, mits schriftelijk en op rechtvaardige en redelijke gronden.
2. Als het alleen een diocesane toepassing van een rechtsregel betreft, is de diocesane bisschop bevoegd tot het verlenen van dispensatie. In de overige gevallen is het episcopaat bevoegd tot het verlenen van dispensatie, na raadpleging van het Collegiaal Bestuur.
3. Dispensatie kan slechts worden verleend voor één specifiek geval en betreft uitsluitend degene aan wie de dispensatie wordt verleend.

Art. 17.

1. Binnen de bepalingen van dit Statuut zal het voor het Episcopaat en het Collegiaal Bestuur ten aanzien van de gehele kerk, en voor iedere bisschop ten aanzien van zijn bisdom, mogelijk zijn nadere regelingen te treffen en termijnen te stellen.
2. Van de inwerkingtreding van dergelijke nadere regelingen alsmede van hun wijziging zal het Episcopaat, het Collegiaal Bestuur of de betreffende bisschop de leden van de Synode schriftelijk op de hoogte stellen.

Art. 18.

1. Wanneer over de uitleg van enig artikel van dit Statuut verschil van opvatting blijkt te bestaan, beslist het Collegiaal Bestuur, na advies te hebben ingewonnen van het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden, en desgewenst van de Commissie voor het kerkrecht.
2. In dit Statuut worden taalkundig mannelijke vormen gebruikt en alle genderidentiteiten worden geacht daarbij te zijn inbegrepen.
3. Waar het Statuut het woord 'schriftelijk' gebruikt, moet dit worden geacht ook digitale teksten te omvatten.

Art. 19.

Dit Statuut kan te allen tijde worden gewijzigd door het Collegiaal Bestuur, na advies te hebben ingewonnen van de Synode.

Art. 20.

1. Deze herziene uitgave van dit Statuut treedt in werking op 14 februari 2025 met inachtneming van het invoeringsbesluit en de geformuleerde overgangsbepaling.
2. Door de inwerkingtreding van deze herziene uitgave van dit Statuut komt de vorige uitgave van dit Statuut en voorts alle met deze nieuwe uitgave strijdige instructies en regelingen in reglementen te vervallen.

AFDELING II, VAN DE GELOVIGEN IN HET ALGEMEEN EN VAN DE GASTLEDEN

Hoofdstuk 1, Van de gelovigen in het algemeen (art. 21 – art. 25a)

Art. 21.

Onder gelovigen verstaat dit Statuut allen die deel uitmaken van de gemeenschap van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. Zij worden onderscheiden in geestelijken en leken.

Art. 22.

Geestelijken in de zin van dit Statuut zijn zij, die in de Oud-Katholieke Kerk de wijding tot diaken, priester of bisschop hebben ontvangen, alsmede geestelijken afkomstig uit andere katholieke kerken die door incardinatie zijn opgenomen in de geestelijkheid van één van de bisdommen. Geestelijken die zijn ontslagen uit de geestelijkheid, zoals bedoeld in artikel 65, worden gerekend tot de leken.

Art. 23.

1. Van de gemeenschap van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland maken als leden deel uit degenen die daarin door de doop of door latere toetreding zijn opgenomen.
2. Lidmaatschap van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland sluit lidmaatschap van een andere kerkgemeenschap uit.
3. Men houdt op lid van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland te zijn door opzegging. Opzegging kan uitsluitend schriftelijk geschieden, hetzij door de betrokkene aan zijn bisschop of aan het kerkbestuur van zijn parochie of het statiebestuur van zijn statie, hetzij door de bisschop aan de betrokkene. Opzegging door de bisschop geschiedt niet dan nadat de betrokkene is gehoord of in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord.

Art. 24.

1. Zowel van geestelijken als van leken wordt met inachtneming van de daarvoor gestelde regels verwacht, dat zij:
 - a. de openbare godsdienstoefeningen, in het bijzonder de viering van de Eucharistie, bijwonen;
 - b. de genademiddelen (sacramenten) ontvangen, welke Christus aan zijn kerk heeft geschonken;
 - c. Gods heilig woord lezen en overwegen;
 - d. het ambt, het Godgewijde leven, de bediening of de functie waartoe de kerk hen roept aanvaarden;
 - e. financieel bijdragen in de kosten verbonden aan het functioneren van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland en de parochie of statie waarvan de betrokkene deel uitmaakt.
2. Voor het verrichten van pastoraat als geestelijk verzorger kan de diocesane bisschop een zending verlenen. Verlening van een kerkelijke zending impliceert dat de kerk de gelovige erkent als iemand die geestelijke arbeid verricht en als zodanig steunt. De kerk verbindt zich met deze gelovige en zijn werk en de gelovige verbindt zich met de kerk.
3. Kerkelijke zending wordt aan leken verleend door de bisschop binnen wiens ambtsgebied de gezondene geestelijke arbeid verricht, na advies te hebben ingewonnen van het Collegiaal Bestuur. Kerkelijke zending wordt slechts verleend overeenkomstig de daarvoor geldende reglementen⁶.

Art. 25.

1. Zowel geestelijken als leken zijn gelijkerwijze gerechtigd en verplicht om aan het kerkelijk leven in alle opzichten deel te nemen en de belangen van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland en in het algemeen die van de christelijke kerk naar hun beste krachten geestelijk en financieel te dienen en te bevorderen.
2. Voor nader te bepalen vormen van deelname aan het kerkelijk leven kan het bevoegde kerkelijke orgaan een verklaring omtrent gedrag (VOG) vereisen.

⁶ Vgl. Reglement Kerkelijke Zending, vastgesteld op 20 juni 2016, en Reglement Toetsingscommissie Kerkelijke Zending, vastgesteld op 20 juni 2016.

Art. 25a.

1. Zowel geestelijken als leken worden gelijkkelijk geacht bij hun doop of toetreding, dan wel bij het bereiken van de leeftijd van zestien jaar na hierover voldoende te zijn geïnformeerd, zo zij eerder door doop of toetreding deel zijn gaan uitmaken van de gemeenschap van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, toestemming te hebben gegeven voor het verstrekken van hun adresgegevens ten behoeve van de centrale verzending van oud-katholieke uitgaven, voor het bekendmaken van hun eventuele benoemingen in kerkelijke ambten, bedieningen en functies en voor het openbaar maken via internet of andere media van beeld- of geluidmateriaal van openbare godsdienstoefeningen en andere activiteiten van de landelijke kerk of het bisdom, waaruit hun aanwezigheid of betrokkenheid kan blijken, tenzij zij expliciet te kennen hebben gegeven hiertegen bezwaar te hebben. Zij wenden zich daartoe tot het Bisschoppelijk Bureau met de mededeling waartegen precies hun bezwaar is gericht.⁷
2. Zij worden tevens geacht te hebben ingestemd met het openbaar maken via internet of andere media van beeld- of geluidmateriaal van openbare godsdienstoefeningen en andere activiteiten van hun parochie of statie, waaruit hun aanwezigheid of betrokkenheid kan blijken, alsmede met de vermelding van hun naam en adres in het blad (of het afgeschermd deel van de website) van hun parochie of statie in verband met levensgebeurtenissen, ziekte en verjaardag, of in roosters van kerkelijke diensten (onder meer lezers, kinderkerk en misdienaars), tenzij zij expliciet te kennen hebben gegeven hiertegen bezwaar te hebben. Zij wenden zich daartoe tot het bestuur van hun parochie of statie met de mededeling waartegen precies hun bezwaar is gericht.

Hoofdstuk 2, Van de gastleden (art. 26 – art. 30a)**Art. 26.**

1. Gastleden van een parochie of statie zijn zij die aan het kerkelijk leven van de betreffende oud-katholieke parochie of statie deelnemen zonder door doop of toetreding in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland te zijn opgenomen.
2. Het kerkbestuur van de betreffende parochie of het statiebestuur van de betreffende statie is de instantie die het gastlidmaatschap verleent en weer kan intrekken.
3. Van gastleden wordt een financiële bijdrage verwacht in de kosten verbonden aan het functioneren van de parochie of statie waarvan men gastlid is.

Art. 27.

1. Gastleden hebben in de gemeentevergadering en in de statievergadering een adviserende stem. Zij zijn niet verkiesbaar tot eerste of benoembaar tot tweede vertegenwoordiger van de parochie of statie in de Synode en zij zijn niet benoembaar tot lid van het kerkbestuur of het statiebestuur.
2. Van deze bepaling kan dispensatie worden verleend.

Art. 28.

1. Gastleden zijn niet verkiesbaar of benoembaar tot lid van het Collegiaal Bestuur, lid van de Commissie Financiën en Materieel, lid van het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden of lid van het Presidium van de Synode.
2. Gastleden zijn wel benoembaar in de kerkelijke commissies.

Art. 29.

1. Gastleden kunnen deelnemen aan de communie overeenkomstig de daarvoor geldende richtlijnen⁸.
2. Aan het gastlidmaatschap kan geen recht op een kerkelijke uitvaart worden ontleend.

Art. 30.

De verdere zorg ten aanzien van de gastleden is nader geregeld door de bisschoppen in een pastorale instructie.

⁷ Vgl. Privacyregeling persoonsgegevens (gast)leden van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 april 2018.

⁸ Vgl. Richtlijnen voor het deelnemen aan de communie bij nog niet gerealiseerde kerkelijke gemeenschap, vastgesteld op 13 september 1990.

Art. 30a.

Artikel 25a is van overeenkomstige toepassing op gastleden. Zij worden geacht toestemming te hebben verleend op het moment dat hun het gastlidmaatschap werd verleend.

AFDELING III, VAN DE GEESTELIJKEN

Hoofdstuk 1, Van de opleiding (art. 31 – art. 32)

Art. 31.

1. De opleiding van geestelijken voor de Oud-Katholieke Kerk van Nederland is opgedragen aan het Oud-Katholiek Seminarie. Het Seminarie wordt bestuurd door een curatorium, waarvan de leden worden benoemd en ontslagen door het Collegiaal Bestuur.
2. Het Oud-Katholieke Seminarie verzorgt de kerkelijke opleiding en is verbonden aan het Departement Godgeleerdheid van de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht. Het curatorium benoemt de leden van het College van docenten, dat belast is met het onderwijs in de kerkelijke opleiding en het verrichten van wetenschappelijk onderzoek.
3. De werkzaamheden van het curatorium zijn geregeld in de statuten van de Stichting Oud-Katholiek Seminarie⁹.

Art. 32.

Als vereiste opleiding om tot diaken of priester te kunnen worden gewijd geldt een afgeronde studie theologie aan een universiteit of hogeschool in Nederland, of een daaraan gelijkwaardige opleiding, en een aanvullende kerkelijke opleiding aan het Oud-Katholiek Seminarie afgesloten met een Kerkelijk Examen, afgenomen door het College van docenten. Het curriculum en de opleidingseisen van de kerkelijke opleiding worden door het College van docenten opgesteld en behoeven de goedkeuring van het Collegiaal Bestuur¹⁰.

Hoofdstuk 2, Van de wijdingen en de incardinatie vanuit andere kerken (art. 33 – art. 45)

Art. 33.

Overeenkomstig Schriftuur en overlevering worden in de Oud-Katholieke Kerk onderscheiden de ambten van diaken, priester en bisschop.

Art. 34.

Naar de geschiktheid van iedere kandidaat voor het kerkelijk ambt wordt een onderzoek ingesteld door de Adviescommissie kandidaat ambtsdragers en pastorale werkers. De werkzaamheden van deze commissie worden nader geregeld door het Collegiaal Bestuur.

Art. 35.

Over de aanvaarding als ambtskandidaat beslist ten aanzien van iedere kandidaat de bisschop van het bisdom waartoe de kandidaat behoort.

Art. 36.

1. De wijdingen worden slechts bediend aan personen die zich blijvend in dienst van de kerk willen stellen. Wijdingen tot diaken en priester vinden niet plaats zonder een aanstelling als bedoeld in artikel 46.
2. Alvorens tot een wijding te worden toegelaten, moet de wijdeling blijk geven te voldoen aan de door de kerk gestelde eisen betreffende geschiktheid, kennis en levenswandel.
3. De wijding tot diaken of priester vindt plaats krachtens een besluit van de bisschop tot wiens bisdom de wijdeling zal gaan behoren.

Art. 37.

1. Door de wijding gaat de gewijde deel uitmaken van de geestelijkheid van het bisdom waarvoor de wijding plaatsvindt.

⁹ Statuten van de Stichting Oud-Katholiek Seminarie, laatstelijk gewijzigd op 29 december 2011.

¹⁰ Bepalingen met betrekking tot de kerkelijke opleiding, de aanvaarding als ambtskandidaat en de toelating tot het kerkelijk ambt van *** 202*.

2. Overeenkomstig de leringen, voorschriften en inrichtingen van de kerk moeten de geestelijken zich in de uitoefening van hun bevoegdheden steeds houden aan de voorschriften van hun bisschop, aan wie zij canonieke gehoorzaamheid verschuldigd zijn.
3. Het Episcopaat kan ten aanzien van het gedrag en functioneren van de geestelijken nadere regels vaststellen, na advies te hebben ingewonnen van de Provinciale Synode der geestelijkheid¹¹.

Art. 38.

1. Om tot de wijding van diaken te worden toegelaten moet de wijdeling de leeftijd van eenentwintig jaar hebben bereikt.
2. Om tot de wijding van priester te worden toegelaten moet de wijdeling de leeftijd van drieëntwintig jaar hebben bereikt. Voor de priesterwijding is het noodzakelijk dat de wijdeling eerder de diakenwijding heeft ontvangen.
3. Wanneer de nood van de kerk de wijding op jongere leeftijd noodzakelijk maakt, kunnen de in de vorige leden genoemde leeftijden door de betrokken bisschop worden gewijzigd.

Art. 39.

De voorgenomen wijdingen worden ten minste twee weken te voren uit naam van de betrokken bisschop in alle oud-katholieke parochies en staties van Nederland bekend gemaakt.

Art. 40.

Bezwaren tegen de wijdeling moeten schriftelijk worden ingediend bij de wijdende bisschop binnen drie dagen na datum van de aankondiging van de wijding.

Art. 41.

De wijdende bisschop wijst de geestelijken aan die bij de wijding assisteren. Hij geeft daarbij tevens aan wie van deze geestelijken zal beslissen, indien staande de wijding tegen de wijdeling bezwaar wordt gemaakt.

Art. 42.

1. Aan de wijding tot diaken en die tot priester gaat het getuigenis van de kerk vooraf.
2. Wordt staande de wijding, dat wil zeggen nadat de gemeente heeft geantwoord "Diaken zal hij/zij zijn ..." of "Priester zal hij/zij zijn ..." door een lid van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland tegen de wijdeling bezwaar gemaakt, dan trekt de geestelijke die daartoe door de wijdende bisschop is aangewezen zich met de klager in de sacristie terug.
3. Deze mondelinge bezwaren mogen alleen betreffen woorden of daden van de wijdeling gesproken of verricht na de in artikel 39 bedoelde bekendmaking en slechts voor zover zij niet schriftelijk vóór de wijding konden worden ingediend.
4. Zij, die niet tot de Oud-Katholieke Kerk van Nederland behoren, kunnen slechts schriftelijk bezwaren indienen.
5. De daartoe aangewezen geestelijke beslist over de ingediende bezwaren onmiddellijk en zonder hoger beroep. Op zijn voorstel wordt de viering waarin de wijding plaats zal hebben, indien hij de bezwaren ongegrond heeft bevonden, zonder verwijl voortgezet.

Art. 43.

De wijding van de verkozen bisschop heeft bij voorkeur plaats door een diocesane bisschop die niet de ambtsvoorganger van de verkozen bisschop is. Zij geschiedt wanneer dit mogelijk is onder assistentie van twee andere bisschoppen, die door de wijdende bisschop daartoe worden aangezocht.

Art. 44.

1. Voorafgaand aan de wijding tot bisschop wordt de verkiezingsakte voorgelezen.
2. Daarbij kan worden meegedeeld, dat de IBC wel dan niet met de wijding heeft ingestemd.

¹¹ Zie de Gedragscode en gedragsregels, laatstelijk vastgesteld door het Collegiaal Bestuur op 21 februari 2022, voor zover overtredingen daarvan vanwege hun aard en ernst naar het oordeel van het Episcopaat moeten worden aangemerkt als ernstige tekortkomingen en/of misdragingen die het aanzien van het ambt en het heil van der gelovigen schaden.

Art. 45.

1. Ten aanzien van de incardinatie in één van de bisdommen van geestelijken die behoren tot buitenlandse oud-katholieke kerken en tot katholieke kerken waarmee de oud-katholieke kerken in volledige kerkelijke gemeenschap staan, alsmede van geestelijken die afkomstig zijn uit katholieke kerken waarmee geen kerkelijke gemeenschap wordt onderhouden, kan het Collegiaal Bestuur nadere regels stellen¹².
2. Incardinatie als bedoeld in het vorige lid vindt niet plaats zonder een aanstelling als bedoeld in artikel 46.

Hoofdstuk 3, Van de aanstelling en taak (art. 46 – art. 53)**Art. 46.**

1. Geestelijken worden onderscheiden in:
 - a. geestelijken met een aanstelling;
 - b. geestelijken zonder aanstelling.
2. Onder aanstelling wordt verstaan de machtiging van de bisschop om de bevoegdheid krachtens de wijding uit te oefenen overeenkomstig de akte van aanstelling. Iedere aanstelling dient te voldoen aan de eisen gesteld in artikel 48.
3. Geestelijken zonder aanstelling zijn zij die ontslag uit hun aanstelling, maar geen ontslag uit de geestelijkheid hebben verkregen. Geestelijken zonder aanstelling kunnen binnen de parochie of het bisdom waartoe zij behoren incidenteel geestelijke arbeid verrichten. Zij volgen daarbij de aanwijzingen van de pastoor van hun parochie of van hun bisschop.

Art. 47.

1. Geestelijken met en zonder aanstelling kunnen in een ander bisdom met toestemming van de bisschop van dat bisdom incidenteel ambtshandelingen verrichten.
2. Deze toestemming kan ook worden verleend aan geestelijken van buitenlandse oud-katholieke kerken en geestelijken van kerken waarmee de oud-katholieke kerken in volledige kerkelijke gemeenschap staan, voor zover zij beschikken over een aanbevelingsbrief van hun eigen bisschop.

Art. 48.

1. De aanstelling dient tenminste vergezeld te gaan van de taak van de geestelijke, de wijziging daarvan of een kerkelijke zending, die in de akte van aanstelling wordt opgenomen. Zonder taak of kerkelijke zending kan van aanstelling geen sprake zijn.
2. Bij de vaststelling van de omvang van de taak, dient de bisschop ervoor te waken dat de door het Collegiaal Bestuur vastgestelde formatieruimte voor zijn bisdom niet wordt overschreden.
3. Onder taak wordt verstaan een nadere omschrijving van de meer dan incidentele geestelijke arbeid die de geestelijke zal gaan verrichten, alsmede van het regionale samenwerkingsverband van parochies en/of staties en meer in het bijzonder van de parochie(s) en/of statie(s) van het bisdom waarbinnen deze werkzaamheden zullen worden verricht. Indien de geestelijke een honorarium ontvangt, wordt tevens het percentage aan tijdsbelasting vastgelegd dat met de genoemde werkzaamheden overeenstemt. De taak kan tevens een benoeming tot pastoor of assistierend pastor van een parochie en/of tot rector belast met de bediening van een statie omvatten.
4. Onder kerkelijke zending wordt verstaan de zending als bedoeld in artikel 24 lid 2 en wordt slechts verleend overeenkomstig de daarvoor geldende reglementen.
5. Indien de aanstelling mede plaatsvindt met het oog op geestelijke arbeid anders dan in een parochie of statie van het bisdom (categoriaal pastoraat buiten de kerk), wordt in de akte van aanstelling naast de taak ook de kerkelijke zending opgenomen.
6. Indien de aanstelling uitsluitend plaatsvindt met het oog op geestelijke arbeid anders dan in een parochie of statie van het bisdom (categoriaal pastoraat buiten de kerk), wordt in de akte van aanstelling alleen de kerkelijke zending opgenomen. De betreffende geestelijke geldt dan als een geestelijke met aanstelling, maar zonder taak.

¹² Zie de Bepalingen met betrekking tot de kerkelijke opleiding, de aanvaarding als ambtskandidaat en de toelating tot het kerkelijk ambt van ***** 202***. Voor de overgang van geestelijken van de Oud-Katholieke Kerk naar de Rooms-Katholieke Kerk en omgekeerd zijn in 1996 Rahmenrichtlijnen afgesloten tussen het Vaticaan en de Unie van Utrecht. Alleen in Duitsland is deze overeenkomst bekrachtigd door de R.K. bisschoppenconferentie en de bisschop van de Oud-Katholieke Kerk in Duitsland (21 december 1999), zie IKZ 94 (2004), p. 277-278.

Art. 49.

Het Episcopaat en het Collegiaal Bestuur kunnen ten aanzien van de te verrichten geestelijke arbeid en van het pastorale werk nadere regels vaststellen, na advies te hebben ingewonnen van de Provinciale Synode der geestelijkheid¹³.

Art. 50.

1. Een aanstelling wordt door de diocesane bisschop verleend aan:
 - a. wijdelingen bij hun wijding tot diaken en tot priester;
 - b. geestelijken bij hun incardinatie als bedoeld in artikel 45;
 - c. een geestelijke benoemd in een parochie of statie van het bisdom die tot dan werkzaam was in een ander bisdom, ook wanneer deze tevens een kerkelijke zending heeft om geestelijke arbeid te verrichten anders dan in een parochie of statie (categoriaal pastoraat buiten de kerk), ook wanneer deze arbeid wordt verricht buiten het ambtsgebied van de diocesane bisschop;
 - d. een geestelijke die binnen zijn ambtsgebied uitsluitend geestelijke arbeid verricht anders dan in een parochie of statie (categoriaal pastoraat buiten de kerk) en daartoe een kerkelijke zending ontvangt.
2. In het geval sub c van het vorige lid van dit artikel wordt de aanstelling niet eerder verleend dan nadat de band van de geestelijke met het vorige bisdom is opgeheven. De geestelijke wordt in dat geval geacht ononderbroken de hoedanigheid van geestelijke met aanstelling te hebben gehad.
3. Zonder een door het Collegiaal Bestuur goedgekeurde aanstelling kan geen wijding of incardinatie plaatsvinden.

Art. 51.

De band met het bisdom waarin de geestelijke voorheen werkzaam was wordt opgeheven doordat de bisschop van dat bisdom hem het exeat verleent en anders na een verloop van twee jaar te rekenen vanaf het tijdstip waarop de taak van de geestelijke dusdanig werd gewijzigd dat hij werkzaamheden is gaan verrichten in een ander bisdom. De aanstelling dient te worden verleend op dat moment of zoveel eerder als hem het exeat wordt verleend.

Art. 52.

1. Geestelijken verrichten hun werkzaamheden overeenkomstig de regels vastgesteld bij of krachtens dit Statuut, hun aanstelling en taak.
2. Geestelijken zijn verantwoording schuldig aan de bisschop van het bisdom waarin zij hun werkzaamheden verrichten.

Art. 53.

1. Ten minste eenmaal per jaar nodigt de bisschop iedere geestelijke met een aanstelling en taak die tot de geestelijkheid van zijn diocees behoort uit voor een functioneringsgesprek.
2. De inhoud van het functioneringsgesprek en de wijze waarop het plaatsvindt is nader uitgewerkt bij reglement.¹⁴

Hoofdstuk 4, Van de wijziging van de taak (art. 54 – art. 58)**Art. 54.**

1. De bisschop is te allen tijde bevoegd om, na overleg met de betreffende geestelijke, diens taak geheel of gedeeltelijk te wijzigen of een geestelijke met aanstelling, maar zonder taak, een taak te verlenen. Indien de wijziging van de taak de overgang naar een ander bisdom betekent, dan wordt het besluit tot wijziging van de taak door beide bisschoppen genomen.

Art. 55.

Indien wijziging van de taak ontslag van de taak inhoudt, komt daarmee tevens een einde aan de aanstelling van de geestelijke, zoals bepaald in het eerste lid van artikel 60 sub c, tenzij de geestelijke pastoraal werk blijft

¹³ Zie de Gedragscode en gedragsregels, laatstelijk vastgesteld door het Collegiaal Bestuur op 21 februari 2022, voor zover overtredingen daarvan het pastorale werk betreffen, maar niet kunnen worden aangemerkt als ernstige tekortkomingen en/of misdragingen die het aanzien van het ambt en het heil van de gelovigen schaden.

¹⁴ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019.

of gaat verrichten anders dan in een parochie of statie van het bisdom en daartoe van de bisschop een kerkelijke zending ontvangt.

Art. 56.

Een geestelijke is van rechtswege van zijn taak ontslagen bij ontslag uit de geestelijkheid als bedoeld in artikel 65 en bij ontslag uit de aanstelling in de gevallen sub a, d, e, f en g van het eerste lid van artikel 60.¹⁵

Art. 57.

1. Indien het belang van de kerk dit noodzakelijk maakt, kan de taak van een geestelijke ook zonder diens toestemming worden gewijzigd.
2. Een gedwongen wijziging van taak, zoals een gedwongen overplaatsing of een gedwongen ontslag van de taak, kan slechts worden verleend, nadat de daarbij betrokken geestelijke door zijn bisschop is gehoord en het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden is geraadpleegd. Het met redenen omklede oordeel van dit College wordt aan de bisschop, tot wiens bevoegdheid de zaak behoort, overhandigd.

Art. 58.

De bisschop is bevoegd een geestelijke in de uitoefening van zijn ambtsbevoegdheid te schorsen of op non-actief te stellen tot aan de beslissing inzake wijziging van de taak.

Hoofdstuk 5, Van de beëindiging van de aanstelling (art. 59 – art. 64)

Art. 59.

Een geestelijke is van rechtswege ontslagen uit zijn aanstelling:

- a. bij ontslag uit de geestelijkheid, als bedoeld in artikel 65;
- b. zodra de werkzaamheden waarvoor in de aanstelling een kerkelijke zending was verleend tot een einde zijn gekomen, tenzij de aanstelling tevens een taak bevatte die niet wordt beëindigd of de bisschop de aanstelling op dat moment van een taak voorziet; als ontslag uit de aanstelling voortvloeit uit beëindiging van de werkzaamheden waarvoor een kerkelijke zending was verleend, kan de bisschop de geestelijke de hoedanigheid van emeritus-geestelijke verlenen;
- c. na een verloop van twee jaar te rekenen vanaf het tijdstip waarop de taak van de geestelijke dusdanig werd gewijzigd dat hij werkzaamheden is gaan verrichten in een ander bisdom; indien de geestelijke in zijn nieuwe bisdom vervolgens een aanstelling verkrijgt, wordt hij geacht ononderbroken de hoedanigheid van geestelijke met aanstelling te hebben gehad.

Art. 60.

1. Een geestelijke wordt door zijn bisschop uit de aanstelling ontslagen:
 - a. op eigen verzoek;
 - b. door het verlenen van het exeat bij de overgang naar een ander bisdom; indien de geestelijke in zijn nieuwe bisdom een aanstelling verkrijgt wordt hij geacht ononderbroken de hoedanigheid van geestelijke met aanstelling te hebben gehad;
 - c. bij ontslag van zijn taak met zijn instemming, tenzij de geestelijke pastoraal werk blijft of gaat verrichten anders dan in een parochie of statie van het bisdom en de bisschop hem daartoe een kerkelijke zending verleent;
 - d. om gezondheidsredenen, na advies te hebben ingewonnen van het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden;
 - e. bij het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd;
 - f. uiterlijk vijf jaar na het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd, indien de betrokkene voordien schriftelijk zijn bisschop heeft verzocht om zijn geestelijke arbeid ook na die leeftijd te kunnen blijven verrichten en de bisschop dit verzoek heeft aanvaard;
 - g. zonder zijn toestemming, al dan niet na vermaning, in geval de geestelijke weigert de in zijn taak omschreven werkzaamheden naar behoren uit te voeren, bij gebleken ongeschiktheid voor het verrichten van pastoraal werk of bij herhaaldelijk handelen in strijd met de nadere regels ten aanzien

¹⁵ Zie ook artikel 60, lid 2.

van de te verrichten geestelijke arbeid en van het pastorale werk als bedoeld in artikel 49 of indien hij niet (langer) voldoet aan de eisen die worden gesteld aan bestuurders van Algemeen Nut Beogende Instellingen.

2. Ontslag uit de aanstelling als bedoeld in de gevallen a, d, e, f en g van het eerste lid van dit artikel leidt van rechtswege tot ontslag van de taak.¹⁶
3. Bij ontslag uit de aanstelling op eigen verzoek bestaat de verplichting tenminste dertig dagen de tot de taak behorende werkzaamheden nog voort te zetten.

Art. 61.

1. De geestelijke aan wie in verband met zijn leeftijd of om gezondheidsredenen ontslag uit de aanstelling wordt verleend, verkrijgt daardoor de hoedanigheid van emeritus-geestelijke.
2. Deze hoedanigheid kan door de bisschop ook worden toegekend aan de geestelijke aan wie ontslag uit de aanstelling wordt verleend op diens eigen verzoek of met diens instemming.
3. De bisschop kan aan een geestelijke die instemt met ontslag van zijn taak, maar pastoraal werk blijft of gaat verrichten anders dan in een parochie of statie van het bisdom een kerkelijke zending verlenen. De geestelijke behoudt in dat geval de hoedanigheid van geestelijke met aanstelling.
4. Bij gedwongen ontslag uit de aanstelling die niet van rechtswege het gevolg is van ontslag uit de geestelijkheid, blijft men als geestelijke zonder aanstelling tot de geestelijkheid van het bisdom behoren.

Art. 62.

Een gedwongen ontslag uit de aanstelling kan slechts worden verleend, nadat de daarbij betrokken geestelijke door zijn bisschop is gehoord en het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden is geraadpleegd. Het met redenen omklede oordeel van dit College wordt aan de bisschop, tot wiens bevoegdheid de zaak behoort, overhandigd.

Art. 63.

De eventuele verplichting tot honorering eindigt op een in de ontslagbrief te noemen datum.

Art. 64.

1. Een bisschop kan aftreden bij het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd . Vijf jaar na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd is hij verplicht af te treden.
2. Na zijn aftreden verkrijgt een bisschop de hoedanigheid van emeritus-bisschop.

Hoofdstuk 6, Van het ontslag uit de geestelijkheid (art. 65 – art. 69)

Art. 65.

1. De bisschop kan een geestelijke die behoort tot de geestelijkheid van zijn bisdom ontslag uit de geestelijkheid verlenen:
 - a. op diens eigen verzoek;
 - b. zonder diens toestemming, al dan niet na vermaning, in geval van ernstige tekortkomingen en/of misdragingen die het aanzien van het ambt en het heil der gelovigen schaden of strijdig zijn met de voor het gedrag en functioneren van geestelijken geldende nadere regels als bedoeld in artikel 37 lid 3, of indien hij niet (langer) voldoet aan de eisen die worden gesteld aan bestuurders van Algemeen Nut Beogende Instellingen.
2. Mededeling van het ontslag uit de geestelijkheid is met redenen omkleed en geschiedt bij aangetekende brief.

Art. 66.

1. Geestelijken die uit de geestelijkheid zijn ontslagen houden op deel uit te maken van de geestelijkheid en zijn dientengevolge niet langer bevoegd tot het verrichten van ambtshandelingen binnen of buiten het bisdom.
2. Ontslag uit de geestelijkheid leidt van rechtswege tot ontslag uit de aanstelling en van de taak.

¹⁶ Zie ook artikel 56.

Art. 67.

Gedwongen ontslag uit de geestelijkheid kan slechts worden verleend, nadat de daarbij betrokken geestelijke door zijn bisschop is gehoord en het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden is geraadpleegd. Het met redenen omklede oordeel van dit College wordt aan de bisschop, tot wiens bevoegdheid de zaak behoort, overhandigd.

Art. 68.

De bisschop is bevoegd een geestelijke in de uitoefening van zijn ambtsbevoegdheid te schorsen of op non-actief te stellen tot aan de beslissing inzake ontslag uit de geestelijkheid.

Art. 69.

Alvorens het ontslag uit de geestelijkheid te verlenen, kan de bisschop de bij de zaak betrokken geestelijke gedurende een termijn van tien dagen de gelegenheid geven om zelf zijn ontslag te vragen.

AFDELING IV, VAN DE BISSCHOPPEN EN HUN BISDOMMEN

Hoofdstuk 1, Van de bisschoppen in het algemeen (art. 70 – art. 75)

Art. 70.

1. De bisschop is het hoofd van zijn bisdom en kan slechts bisschop zijn van één bisdom.
2. Hij waakt voor het getrouw bewaren van de door de apostelen overgeleverde christelijke leer.

Art. 71.

1. Alle bisschoppen hebben in hun bisdom gelijk gezag en de volledige bevoegdheid om, in overleg met hun geestelijkheid en de leken, het hun toevertrouwde deel van de kerk te besturen.
2. Geen bisschop mag in een ander bisdom bisschoppelijke ambtshandelingen verrichten, tenzij met toestemming van het aldaar bevoegde gezag.
3. Bij langere sedisvacatie in een buitenlands oud-katholiek bisdom kan een bisschop desgevraagd aldaar ambtshandelingen verrichten¹⁷.
4. Een bisschop kan zijn jurisdictie tevens uitoefenen over oud-katholieke missiegebieden en over buitenlandse oud-katholieke parochies en groeperingen die niet zijn georganiseerd in een bisdom¹⁸.

Art. 72.

1. Tot aartsbisschop van Utrecht is verkiesbaar iedere priester van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland in de leeftijd van dertig tot zeventig jaar, die nog niet met emeritaat is en tenminste vijf jaar als geestelijke in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland werkzaam is geweest.
2. Tot het doen van de keuze assumeert het Metropolitaaan Kapittel alle diakenen en priesters van het aartsbisdom Utrecht voor zover zij nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt alsmede een aantal leken uit het aartsbisdom, daartoe tevoren door het Metropolitaaan Kapittel aangewezen uit de leden van het Collegiaal Bestuur en de Synode. Het aantal kiesgerechtigde leken bedraagt de helft, zo nodig naar boven op een geheel getal afgerond, van het aantal kiesgerechtigde priesters en diakenen.
3. Het Metropolitaaan Kapittel benoemt tevens drie leken die als reserve-kiesgerechtigde in geval van ontstentenis de plaats van één of meer van de kiesgerechtigde leken kunnen innemen.
4. De kiesgerechtigde leken worden met plaatsnummer op een lijst gezet.
5. De op deze lijst geplaatsten worden benoemd voor de tijd van drie jaar en zijn, indien zij nog altijd deel uit maken van het Collegiaal Bestuur of de Synode, terstond herbenoembaar; personen die al vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt, komen echter niet voor benoeming of herbenoeming in aanmerking.
6. Vijf jaar na het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd of verhuizing naar een ander bisdom treedt de betreffende kiesgerechtigde af.
7. Indien ten gevolge van overlijden of om andere redenen één of meer kiesgerechtigde leken komen te ontbreken, voorziet het Metropolitaaan Kapittel in zijn eerstvolgende vergadering in de vacature(s).
8. Voor het einde van het kalenderjaar stuurt de secretaris van het Metropolitaaan Kapittel de lijst van kiesgerechtigde leken aan het Collegiaal Bestuur.
9. Voor de verkiezing van de aartsbisschop van Utrecht gelden, naast de bepalingen van dit Statuut, de Besluiten van het Metropolitaaan Kapittel van Utrecht en de Instructie voor het stembureau en voor de stemgerechtigden, die door het kapittel zijn vastgesteld¹⁹.

¹⁷ Vgl. Richtlinien für die Ernennung und die Aufgaben von Delegaten der Internationalen Altkatholischen Bischofskonferenz (IBK) für altkatholische Bistümer mit längerer Sedisvakanz (IKZ 94 (2004), p. 204-206) van de IBC van 27 juni 2002, die in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland geen verbindende kracht hebben.

¹⁸ Vgl. Richtlinien für die Ernennung und die Aufgaben von Delegaten der Internationalen Altkatholischen Bischofskonferenz (IBK) für altkatholische Gemeinden und Gruppierungen ohne Bistumsorganisation (IKZ 94 [2004], p. 206-209) van de IBC van 27 juni 2002 die in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland geen verbindende kracht hebben.

¹⁹ Vgl. Statuut van het Metropolitaaan Kapittel van Utrecht, vastgesteld op 12 juni 2018, en Besluit van het Metropolitaaan Kapittel van Utrecht met de instructie voor de verkiezing van een aartsbisschop van Utrecht, vastgesteld op 7 april 1981, laatstelijk gewijzigd op

Art. 73.

1. Tot bisschop van Haarlem is verkiesbaar iedere priester van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland in de leeftijd van dertig tot zeventig jaar heeft bereikt, die nog niet met emeritaat is en tenminste vijf jaar als geestelijke in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland werkzaam is geweest.
2. Tot het doen van de keuze assumeert de Haarlemse geestelijkheid, waartoe voor dit geval worden gerekend alle diakenen en priesters van het bisdom Haarlem voor zover zij nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt, een aantal leken uit het bisdom Haarlem, daartoe tevoren door de Haarlemse Geestelijkheid aangewezen uit de leden van het Collegiaal Bestuur en de Synode. Het aantal kiesgerechtigde leken bedraagt de helft, zo nodig naar boven op een geheel getal afgerond, van het aantal kiesgerechtigde priesters en diakenen.
3. De Haarlemse Geestelijkheid benoemt tevens drie leken die als reserve-kiesgerechtigde in geval van ontstentenis de plaats van één of meer van de kiesgerechtigde leken kunnen innemen.
4. De kiesgerechtigde leken worden met plaatsnummer op een lijst gezet.
5. De op deze lijst geplaatsten worden benoemd voor de tijd van drie jaar en zijn, indien zij nog altijd deel uit maken van het Collegiaal Bestuur of de Synode, terstond herbenoembaar; personen die al vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt, komen echter niet voor benoeming of herbenoeming in aanmerking.
6. Vijf jaar na het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd of verhuizing naar een ander bisdom treedt de betreffende kiesgerechtigde af.
7. Indien ten gevolge van overlijden of om andere redenen één of meer kiesgerechtigde leken komen te ontbreken, voorziet de Haarlemse Geestelijkheid in haar eerstvolgende vergadering in de vacature(s).
8. Voor het einde van het kalenderjaar stuurt de secretaris van de Haarlemse Geestelijkheid de lijst van de kiesgerechtigde leken aan het Collegiaal Bestuur.
9. Voor de verkiezing van een bisschop van Haarlem geldt, naast de bepalingen van dit Statuut, het Reglement op de verkiezing van de deken, de vicaris sede vacante, de bisschop van het bisdom Haarlem en op het beheer van het bisdom Haarlem in buitengewone omstandigheden²⁰.

Art. 74.

1. De verkozenen maakt zijn beslissing omtrent de aanneming van de keuze tot bisschop binnen veertien dagen kenbaar aan de vicarissen.
2. De wijding van de verkozenen bisschop moet plaats hebben binnen drie maanden na de datum van de aanneming van de keuze.

Art. 75.

1. De uitoefening van het gezag gaat in handen van de verkozenen bisschop over onmiddellijk na de aanneming van de keuze, doch niet eerder dan wanneer zijn verkiezing is geconfirmeerd.
2. De verkozenen kan de aan een bisschop op grond van zijn wijding voorbehouden ambtshandelingen pas verrichten, nadat hij de bisschopswijding heeft ontvangen.

Hoofdstuk 2, Van het Episcopaat (art. 76 – art. 82)**Art. 76.**

1. De aartsbisschop van Utrecht is de metropolitaan van de kerkprovincie Utrecht.
2. Hij confirmeert de verkiezing van de bisschop van Haarlem.
3. Hij heeft geen bevoegdheden ten aanzien van het bisdom Haarlem, tenzij in geval van aldaar gebleken verwaarlozing van tijdelijke of geestelijke belangen overeenkomstig de bepalingen van dit Statuut.

Art. 77.

1. De bisschop van Haarlem confirmeert de verkiezing van de aartsbisschop van Utrecht.

Art. 78.

1. De aartsbisschop van Utrecht en de bisschop van Haarlem vormen tezamen het Episcopaat van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland.

31 december 2009.

²⁰ Laatstelijk vastgesteld door de bisschop van Haarlem op 18 juni 2003.

2. Het Episcopaat draagt zorg voor de zaken die krachtens de katholieke traditie tot de specifieke taak van de bisschoppen behoren, zoals het toezien op de verkondiging van het Evangelie en het bewaren van de leer der kerk, het verzorgen van het geloofsonderwijs en de liturgie, de bediening van de sacramenten en de uitoefening van het pastoraat en de kerkelijke tucht.
3. Het Episcopaat deelt zijn overige bevoegdheden in het algemeen bestuur van de kerk met het Collegiaal Bestuur als bedoeld in artikel 159.
4. Als secretaris van het Episcopaat fungeert de secretaris van het Bisschoppelijk Bureau, die zelf geen lid is van het Episcopaat. De werkzaamheden van het Episcopaat worden administratief ondersteund en uitgevoerd door het Bisschoppelijk Bureau, dat onder leiding staat van de eerder genoemde secretaris. De werkzaamheden van het Bisschoppelijk Bureau en zijn secretaris kunnen nader worden geregeld bij reglement, vast te stellen door het Collegiaal Bestuur.

Art. 79.

1. Het Episcopaat vertegenwoordigt de Oud-Katholieke Kerk van Nederland in en buiten rechte.
2. Om de kerk en het Episcopaat te verbinden zijn de handtekeningen van beide bisschoppen vereist.
3. Het Episcopaat kan de tekeningsbevoegdheid delegeren aan secretaris van het Bisschoppelijk Bureau voor nader door het Episcopaat te omschrijven gevallen.
4. Indien wegens belet of ontstentenis slechts één bisschop in staat is zijn handtekening te plaatsen, kan een tweede handtekening worden gesteld door de persoon, die daartoe krachtens besluit van het Collegiaal Bestuur bij gewone meerderheid is aangewezen.

Art. 80.

Bij alle onderwerpen, de belangen van de kerk in het algemeen betreffende, pleegt een bisschop overleg met zijn mede-bisschop, terwijl de algemene bestuurlijke aangelegenheden van de kerk, voor zover niet overeenkomstig de artikelen 78 lid 3 en 169 voorbehouden aan de bisschoppen, worden behartigd door het Collegiaal Bestuur.

Art. 81.

1. Indien het Episcopaat beslist over de aangelegenheden die krachtens de artikelen 78 lid 3 en 169 behoren tot de specifieke verantwoordelijkheid van de bisschoppen, is iedere bisschop aan de besluiten van het Episcopaat gebonden.
2. Alle door het Episcopaat en het Collegiaal Bestuur genomen besluiten, afgekondigd overeenkomstig artikel 11, zijn verbindend voor de gehele kerk.

Art. 82.

Het Episcopaat verleent goedkeuring aan de liturgische en catechetische boeken, die in de openbare godsdienstoefeningen en bij het godsdienstonderwijs worden gebruikt, en beslist over de invoering hiervan.

Hoofdstuk 3, Van de bisschoppen van de afzonderlijke bisdommen (art. 83 – art. 92)

Art. 83.

1. De bisschop kan in elke parochie en statie van zijn bisdom te allen tijde voorgaan in viering van de Eucharistie en preken.
2. Op de eerste dag van de drie kerkelijke hoogfeesten, Kerstmis, Pasen en Pinksteren, gaat de bisschop bij voorkeur voor in de viering van de Eucharistie in de kathedrale kerk.

Art. 84.

1. De bisschop bezoekt binnen een tijdsbestek van vijf jaar de parochies en staties van zijn bisdom ter visitatie.
2. Hij kan het onderzoek van de geestelijke belangen daarbij opdragen aan een geestelijke van zijn bisdom.
3. Hij kan het onderzoek naar de tijdelijke goederen van de parochie of statie doen plaatshebben door één of meer door hem daartoe gedelegeerden.

Art. 85.

1. De bisdommen vormen zelfstandige onderdelen van de kerk.

2. Voor het aartsbisdom Utrecht fungeert het Metropolitaan Kapittel van Utrecht (als voortzetting van de vijf Utrechtse kapittels gereorganiseerd op 9 november 1633) als de instantie om deel te nemen aan het rechtsverkeer. Om het Metropolitaan Kapittel te verbinden zijn de gezamenlijke handtekeningen van de voorzitter (ambtshalve de aartsbisschop), de deken en de secretaris van het kapittel voldoende en vereist, sede vacante de gezamenlijke handtekeningen van de twee vicarissen.²¹
2. Zolang er in het bisdom Haarlem geen kapittel is fungeert voor het bisdom Haarlem de Stichting Bisschopskas van Haarlem der Oud-Bisschoppelijke Clerezie (opgericht 14 april 1752) als de instantie om deel te nemen aan het rechtsverkeer. Om de Stichting Bisschopskas te verbinden zijn de gezamenlijke handtekeningen van de voorzitter (ambtshalve de bisschop van Haarlem) en de secretaris voldoende en vereist. Voor stukken, die een verplichting behelzen welke een som van vijftigduizend euro (€ 50.000,00) te boven gaat, zijn de handtekeningen van de voorzitter en penningmeester noodzakelijk.²²

Art. 86.

1. De aartsbisschop van Utrecht geeft bij een verblijf buiten zijn diocees van meer dan zeven achtereenvolgende dagen hiervan kennis aan de deken van het kapittel.
2. De bisschop van Haarlem richt in zodanig geval een kennisgeving tot de deken van het bisdom Haarlem.

Art. 87.

1. Wanneer de aartsbisschop van Utrecht is verhinderd zijn ambt waar te nemen (*sede impedita*), oefent het Metropolitaan Kapittel de buitengewone bevoegdheden uit waarover het in dat geval beschikt.
2. Wanneer de bisschop van Haarlem is verhinderd zijn ambt waar te nemen (*sede impedita*), oefent de Haarlemse geestelijkheid de buitengewone bevoegdheden uit waarover zij in dat geval beschikt²³.

Art. 88.

1. De Oud-Katholieke Kerk van Nederland bestaat uit de kerkprovincie Utrecht, die overeenkomstig de territoriale indeling van 1559, de volgende bisdommen kent: Utrecht, Haarlem, Deventer, Middelburg, Leeuwarden en Groningen.
2. Het ambtsgebied van de bisschop van Haarlem is territoriaal vastgelegd overeenkomstig deze bisdom indeling.
3. Voor dit Statuut wordt tot het ambtsgebied van de aartsbisschop van Utrecht gerekend het overige grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden.
4. Het Episcopaat blijft, om bijzondere en dringende redenen, tot wijziging van de grenzen van de bisdommen bevoegd.

Art. 89.

Tot het aartsbisdom Utrecht behoren de volgende parochies en staties:

- te Amersfoort: H. Georgius;
- te Arnhem: H. Willibrordus;
- te Culemborg: H.H. Barbara en Antonius;
- te Delft: H.H. Maria en Ursula;
- te Dordrecht: H. Maria Maior;
- te Eindhoven: H. Maria Magdalena;
- te Hengelo: H. Lebuïnus (statie);
- te Gouda: H. Johannes de Doper;
- te 's-Gravenhage: H.H. Jakobus en Augustinus;
- te Groningen: H. Martinus;
- te Hilversum: H. Vitus;
- te Leiden: H.H. Fredericus en Odulfus;
- te Middelburg: H. Augustinus (statie);

²¹ Statuut van het Metropolitaan Kapittel van Utrecht (vastgesteld op 12 juni 2018), Afdeling 2, Van het onderteken, a en b.

²² Statuten van de Stichting Bisschopskas van Haarlem der Oud-Bisschoppelijke Clerezie (laatstelijk gewijzigd op 13 augustus 2020), artikel 7.

²³ Vgl. Reglement op de verkiezing van de deken, de vicaris sede vacante, de bisschop in het Bisdom Haarlem en op het beheer van het Bisdom Haarlem in buitengewone omstandigheden, laatstelijk vastgesteld door de Haarlemse Geestelijkheid op 18 september 2024.

- te Rotterdam: H.H. Petrus en Paulus;
- te Schiedam: H.H. Johannes de Doper, Maria Magdalena en Laurentius;
- te Schoonhoven: H. Bartholomeüs;
- te Utrecht: H.H. Maria, Jakobus en Gertrudis.

Art. 90.

Tot het bisdom Haarlem behoren de parochies en staties:

- te Alkmaar: H. Laurentius;
- te Amsterdam: H.H. Petrus en Paulus en H.H. Johannes en Willibrordus;
- te Egmond: H. Agnes;
- te Enkhuizen: H.H. Gummarus en Pancratius;
- te Haarlem: H.H. Anna en Maria;
- te Den Helder: H. Nicolaas;
- te IJmuiden: H.H. Adelbertus en Engelmundus;
- te Krommenie: H.H. Nicolaüs en Maria Magdalena;
- te Mijdrecht: H. Elia (statie).

Art. 91.

De betrokken bisschoppen kunnen, in overleg met het betrokken kerkbestuur en de overige leden van het Collegiaal Bestuur, een parochie of een statie indelen bij een ander bisdom.

Art. 92.

Bij de vorming van een nieuwe parochie of statie bepaalt het Episcopaat met inachtneming van art. 88 lid 2 en 3 tot welk bisdom de parochie of statie zal behoren.

Hoofdstuk 4, Van het Metropolitaan Kapittel en de Utrechtse geestelijkheid (art. 93 – art. 101)

Art. 93.

1. Het Metropolitaan Kapittel van Utrecht, de gereorganiseerde voortzetting van de vijf Utrechtse kapittels, vormt een zelfstandig onderdeel van de kerk.
2. De organisatie en werkzaamheden van het kapittel zijn nader bepaald in een reglement, dat de goedkeuring van de aartsbisschop behoeft²⁴.

Art. 94.

De bevoegdheden van het kapittel worden onderscheiden in:

- a. gewone bevoegdheden en
- b. buitengewone bevoegdheden bij het openstaan van de aartsbisschoppelijke zetel (*sede vacante*), alsmede wanneer de aartsbisschop om enigerlei reden verhinderd is zijn ambt waar te nemen (*sede impedita*).

Art. 95.

Tot de gewone bevoegdheden van het kapittel behoren:

- a. het geven van raad en het plegen van overleg met de aartsbisschop van Utrecht;
- b. de keuze van de aartsbisschop van Utrecht met inachtneming van artikel 72.

Art. 96.

De uitoefening van de buitengewone bevoegdheden door het kapittel geschiedt met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. het kapittel heeft hetzelfde rechtsgezag als de aartsbisschop behalve tot het verrichten van de op grond van zijn wijding aan een bisschop voorbehouden ambtshandelingen;
- b. in geval van noodzakelijkheid is het kapittel verplicht deze handelingen in het aartsbisdom door andere katholieke bisschoppen te doen verrichten;

²⁴ Statuut van het Metropolitaan Kapittel van Utrecht, vastgesteld op 12 juni 2018.

- c. het kapittel is niet bevoegd tot de vervreemding van eigendommen, behorende aan het aartsbisdom of aan de aartsbisschop van Utrecht in die hoedanigheid.

Art. 97.

1. Bij het vacant worden van de zetel is de deken van het kapittel van rechtswege vicaris.
2. De deken convoceert het kapittel binnen een week na het vacant worden van de zetel tot het verkiezen van een mede-vicaris uit zijn midden.
3. Bij overlijden of ontstentenis van de deken geschiedt de in het tweede lid bedoelde convocatie door de naar verkiezing oudste kanunnik.

Art. 98.

1. De beide vicarissen oefenen in naam van het kapittel het gezag over het aartsbisdom gezamenlijk uit.
2. Zolang het aartsbisschoppelijke gezag door de vicarissen wordt uitgeoefend, kunnen geen wijzigingen in de kerkelijke rechtsregels worden aangebracht.

Art. 99.

De vicarissen dragen er zorg voor, dat zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen zes weken na het vacant worden van de zetel wordt overgegaan tot de verkiezing van een aartsbisschop, met inachtneming van artikel 72.

Art. 100.

1. De diakenen en priesters van het aartsbisdom Utrecht vormen tezamen de Utrechtse geestelijkheid.
2. Een deservitor (waarnemend pastoor) die niet tot de Utrechtse geestelijkheid behoort, maar wel werkzaam is in het aartsbisdom Utrecht, alsmede de pastoraal werkers die werkzaam zijn in het aartsbisdom Utrecht, hebben het recht de vergadering van de Utrechtse geestelijkheid bij te wonen en hebben een adviserende stem.

Art. 101.

Tot de bevoegdheden van de Utrechtse geestelijkheid behoren:

- a. het geven van raad en het plegen van overleg met de aartsbisschop van Utrecht;
- b. het aanwijzen, desgewenst door schriftelijke stemming, van de geestelijke behorend tot de geestelijkheid van het aartsbisdom Utrecht die voor vier jaar deel zal uitmaken van het Collegiaal Bestuur, zoals bepaald in artikel 159 lid 2 sub c, en eventueel een plaatsvervanger indien de verkozen vertegenwoordiger door langdurige ziekte of ontstentenis niet in staat is de vergaderingen van het Bestuur bij te wonen. Deze geestelijke dient nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd te hebben bereikt. Voor deze keuze worden tot de Utrechtse geestelijkheid gerekend alle diakenen en priesters van het aartsbisdom Utrecht voor zover zij nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt²⁵.

Hoofdstuk 5, Van de Haarlemse geestelijkheid (art. 102 – art. 108)

Art. 102.

1. Bij afwezigheid van een kapittel in het bisdom Haarlem²⁶ berusten de rechten daarvan bij de bisschop van Haarlem en zijn geestelijkheid.
2. Deze rechten worden door de bisschop en geestelijkheid uitgeoefend op de wijze bij reglement te bepalen.
3. De bisschop van Haarlem stelt in overleg met zijn geestelijkheid dit reglement vast²⁷.
4. Een deservitor die niet tot de Haarlemse geestelijkheid behoort, maar wel werkzaam is in het bisdom Haarlem, alsmede de pastoraal werkers die werkzaam zijn in het bisdom Haarlem, hebben het recht de vergadering van de Haarlemse geestelijkheid bij te wonen en hebben een adviserende stem.

²⁵ Reglement verkiezing vertegenwoordiger Utrechtse Geestelijkheid in het Collegiaal Bestuur van 9 maart 2004.

²⁶ Het kapittel van Haarlem werd in 1853 opgeheven.

²⁷ Vgl. Reglement op de verkiezing van de deken, de vicaris sede vacante en de bisschop in het Bisdom Haarlem en op het beheer van het Bisdom Haarlem in buitengewone omstandigheden, laatstelijk vastgesteld op 18 september 2024.

Art. 103.

De bevoegdheden van de Haarlemse geestelijkheid worden onderscheiden in:

- a. gewone bevoegdheden en
- b. buitengewone bevoegdheden bij het openstaan van de bisschoppelijke zetel (*sede vacante*), alsmede wanneer de bisschop om enigerlei reden verhinderd is zijn ambt waar te nemen (*sede impedita*).

Art. 104.

Tot de gewone bevoegdheden van de Haarlemse geestelijkheid behoren:

- a. het geven van raad en het plegen van overleg met de bisschop van Haarlem;
- b. de keuze van de bisschop van Haarlem met inachtneming van artikel 73;
- c. het aanwijzen, desgewenst door schriftelijke stemming, van de geestelijke behorend tot de geestelijkheid van het bisdom Haarlem die voor vier jaar deel zal uitmaken van het Collegiaal Bestuur, zoals bepaald in artikel 159, lid 2 sub d, en eventueel een plaatsvervanger indien de verkozen vertegenwoordiger door langdurige ziekte of ontstentenis niet in staat is de vergaderingen van het Bestuur bij te wonen. Deze geestelijke dient nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd te hebben bereikt. Voor deze keuze worden tot de Haarlemse geestelijkheid gerekend alle diakenen en priesters van het bisdom Haarlem voor zover zij nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Art. 105.

De uitoefening van de buitengewone bevoegdheden door de Haarlemse geestelijkheid geschiedt met inachtneming van de navolgende bepalingen:

- a. de geestelijkheid heeft hetzelfde rechtsgezag als de bisschop, behalve tot het verrichten van de op grond van zijn wijding aan een bisschop voorbehouden ambtshandelingen;
- b. in geval van noodzakelijkheid is zij verplicht deze handelingen in het bisdom door andere katholieke bisschoppen te doen verrichten;
- c. zij is niet bevoegd tot de vervreemding van eigendommen, behorende aan het bisdom of aan de bisschop van Haarlem in die hoedanigheid.

Art. 106.

1. Bij het vacant worden van de zetel is de deken van het bisdom van rechtswege vicaris.
2. De deken convoceert de geestelijkheid binnen een week na het vacant worden van de zetel tot het verkiezen van een mede-vicaris uit haar midden.
3. Bij overlijden of ontstentenis van de deken geschiedt de in het tweede lid bedoelde convocatie door de naar anciënniteit oudste priester behorend tot de geestelijken met aanstelling van het bisdom.

Art. 107.

1. De beide vicarissen oefenen in naam van de Haarlemse geestelijkheid het gezag over het bisdom gezamenlijk uit.
2. Zolang het bisschoppelijke gezag door de vicarissen wordt uitgeoefend, kunnen geen wijzigingen in de kerkelijke rechtsregels worden aangebracht.

Art. 108.

De vicarissen dragen er zorg voor, dat zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen zes weken na het vacant worden van de zetel wordt overgegaan tot de verkiezing van een bisschop, met inachtneming van artikel 73.

AFDELING V, VAN DE INTERNE ORGANISATIE VAN DE BISDOMMEN

Hoofdstuk 1, Van de pastoors, de rectores en de assistierend pastores (art. 109 – art. 121)

Art. 109.

In deze Afdeling wordt verstaan onder:

pastoor: de priester die is belast met de bediening van een parochie;

rector: de priester die is belast met de bediening van een statie;

assisterend pastor: de diaken of priester die is belast met de blijvende assistentie in een parochie.

Art. 110.

1. De bisschop kan, na raadpleging van het kerkbestuur van de betreffende parochie, binnen de door het Collegiaal Bestuur vastgestelde financiële kaders een geestelijke met aanstelling die priester is of een geestelijke bij de gelegenheid van zijn priesterwijding benoemen tot pastoor van een parochie van zijn bisdom. In het laatste geval wordt de benoeming tot pastoor van de parochie als taak vermeld in de aanstelling die met het oog op de wijding wordt verleend.
2. Een pastoor is van rechtswege ontslagen:
 - a. bij ontslag uit de geestelijkheid, zoals bedoeld in artikel 65;
 - b. bij gedwongen ontslag uit de aanstelling, zoals bedoeld in artikel 60, lid 1 sub g;
3. Een pastoor wordt ontslagen door de bisschop:
 - a. op eigen verzoek;
 - b. met of zonder zijn instemming, als dit ontslag voortvloeit uit een wijziging van zijn taak; bij een gedwongen wijziging van taak geldt het bepaalde in artikel 57.

Art. 111.

1. Met betrekking tot zijn parochie is de pastoor gerechtigd en verplicht tot:
 - a. de kerkelijke handelingen en verplichtingen en de geestelijke leiding van de gelovigen, bedoeld in artikel 213;
 - b. het instandhouden van de parochiale registers;
 - c. het deelnemen aan de werkzaamheden van het kerkbestuur, als omschreven in artikel 134.
2. De pastoor kan zich bij zijn pastorale en liturgische werkzaamheden laten assisteren door de assistierend pastor(es), de pastoraal werker(s), de in de parochie fungerende lector(en) en de eventueel tot de parochie behorende geestelijken zonder aanstelling of met een kerkelijke zending.

Art. 112.

1. De onder a, b en c in het eerste lid van artikel 111 genoemde werkzaamheden, kunnen niet dan in opdracht of met toestemming van de pastoor door anderen worden waargenomen.
2. Zijnerzijds kan de pastoor deze verrichtingen niet aan anderen opdragen behoudens verkregen toestemming van de bisschop.

Art. 113.

De pastoor zendt de gegevens uit de parochiale registers aan de diocesane bisschop.

Art. 114.

1. De pastoor heeft, indien gewenst, zijn vaste woonplaats binnen de grenzen van de parochie, zo mogelijk in de pastorie.
2. Indien iemand pastoor is van meer dan één parochie, heeft hij, indien gewenst, zijn vaste woonplaats binnen de grenzen van een door de bisschop aangewezen parochie.

Art. 115.

1. De pastoor draagt zorg voor voldoende voorziening in de pastorale zorg.

2. De jaarlijkse vakantiedagen voor geestelijken met aanstelling en taak, alsmede hun tijdelijke vervanging is geregeld bij reglement, vast te stellen door het Collegiaal Bestuur.²⁸

Art. 116.

1. Bij het ontbreken of bij een langdurige ontstentenis van een pastoor benoemt de bisschop een priester van het bisdom of een beschikbare priester uit het andere bisdom tot deservitor. Daarbij kan hij bepalen dat de deservitor de rechten van een pastoor kan uitoefenen.
2. Is geen priester uit het eigen of het andere bisdom beschikbaar dan kan voor een beperkte periode aan een priester behorend tot een buitenlandse oud-katholieke kerk of tot een kerk waarmee de oud-katholieke kerken in volledige kerkelijke gemeenschap staat of aan een diaken van het bisdom de uitoefening van de rechten en plichten van een pastoor overeenkomstig artikel 111, worden opgedragen, aan de laatste voor zover zulks niet strijdig is met zijn bevoegdheden als diaken.

Art. 117.

Wanneer een parochie, naar het oordeel van de bisschop, voor de bediening door één pastoor te talrijk is, of wanneer volgens diens oordeel om andere redenen blijvende hulp noodzakelijk is, benoemt de bisschop, in overleg met de pastoor en na raadpleging van het kerkbestuur en binnen de financiële kaders zoals vastgesteld door het Collegiaal Bestuur, één of meer priesters of diakenen als assisterend pastor van de parochie of een pastoraal werker.

Art. 118.

Indien een parochie niet alleen wordt bediend door een pastoor, maar ook door (een) assisterend pastor(es) en/of (een) pastoraal werker(s), dan vormen zij tezamen met de pastoor een pastoraal team, waarvan de pastoor de voorzitter is. De leden van dit team verdelen in onderling overleg de zielzorg en de overige ambts-handelingen. Bij gebreke van overeenstemming of verschil van inzicht beslist de bisschop. In afwachting hiervan houden de betrokkenen zich aan de aanwijzingen van de pastoor.

Art. 119.

De bisschop kan nadere regels stellen met betrekking tot de werkzaamheden van de pastoors, assisterend pastor(es), rector(es) en pastoraal werkers in plaatselijk verband, na advies te hebben ingewonnen van de betrokken pastoors en kerkbesturen²⁹.

Art. 120.

De bepalingen in dit hoofdstuk van het Statuut ten aanzien van de pastoor zijn van overeenkomstige toepassing op de rector van een statie tenzij in hoofdstuk zes van deze Afdeling uitdrukkelijk anders is bepaald.

Art. 121.

Als binnen een regio, bestaande uit meerdere parochies en/of staties, pastorale samenwerking plaatsvindt in een pastoraal team, dan wordt dit nader geregeld door de bisschop³⁰.

Hoofdstuk 2, Van de pastoraal werkers (art. 122 – art. 123)

Art. 122.

1. De bisschop kan in overleg met een kerkbestuur een leek die over voldoende theologische en pastorale scholing beschikt en nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd heeft, benoemen tot pastoraal werker om in die parochie of statie pastoraal werk te verrichten.
2. Deze benoeming dient vergezeld te gaan van een taak als bedoeld in artikel 48 lid 3.

²⁸ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019.

²⁹ De pastoor en assisterend pastor(es) die te Utrecht werkzaam zijn vormen tezamen het Collegium pastorum Ultrajectensium. Hun werkzaamheden zijn omschreven in de oprichtingsakte van dit college van 31 juli 1646.

³⁰ Besluit van het Collegiaal Bestuur van 14 december 1992 tot instelling van een regionale samenwerking op pastoraal gebied.

Art. 123.

De verdere rechten en verplichtingen van de pastoraal werker worden nader geregeld³¹.

Hoofdstuk 3, Van de lectoren (art. 124 – art. 127)**Art. 124.**

1. De bisschop kan in overleg met een kerkbestuur of statiebestuur een leek die tot de betreffende parochie of statie behoort benoemen tot lector voor het verrichten van liturgische werkzaamheden. Deze benoeming geschiedt voor een periode van vier jaar voor één parochie of statie.
2. De bisschop blijft te allen tijde bevoegd de lector tussentijds te ontslaan. Ongevraagd ontslag en daarmee samenhangende schorsing vindt plaats overeenkomstig artikel 255.

Art. 125.

Om te worden benoemd als lector dient men meelevend lid van zijn statie of parochie te zijn en de voor deze bediening voorgeschreven opleiding met goed gevolg te hebben afgerond.

Art. 126.

Lectoren kunnen in naburige parochies en staties slechts assistentie verlenen op verzoek van de pastoor of rector van de betreffende parochie of statie en met de instemming van het bestuur van de betreffende parochie of statie.

Art. 127.

De opleiding en werkzaamheden van de lector alsmede de verdere aanwijzingen voor diens functioneren zijn nader omschreven in een door het Episcopaat vastgestelde instructie³².

Hoofdstuk 4, Van de parochies en staties in het algemeen (art. 128 – art. 132a)**Art. 128.**

De gelovigen zijn georganiseerd in parochies en staties. De parochies (gemeenten) hebben een kerkbestuur en staan onder leiding van een pastoor. De staties hebben een statiebestuur en staan onder leiding van een priester die met de bediening van de statie is belast, de rector genaamd.

Art. 129.

De in het vorige artikel bedoelde parochies en staties zijn vermeld in de artikelen 89 en 90, waarbij tevens is aangegeven tot welk bisdom zij behoren.

Art. 130.

1. Parochies en staties strekken zich uit over een geografisch gebied, dat door de bisschop, in overleg met de betrokken kerk- en/of statiebesturen, wordt vastgesteld.
2. De gelovigen behoren tot de parochie of statie van het gebied, waarin zij hun woonplaats hebben.
3. Een pastoor, rector, assisterend pastor of pastoraal werker behoort tot de parochie of statie waarvoor zij zijn benoemd, ook al hebben zij hun woonplaats buiten het gebied van die parochie of statie. Zijn zij benoemd in meer dan één parochie of statie, dan bepaalt de bisschop tot welke parochie of statie zij behoren.
4. In overleg tussen de daarbij betrokken kerk- en/of statiebesturen kunnen gelovigen, op hun verzoek worden ingedeeld bij een andere parochie of statie. In geval van conflict beslist de betrokken bisschop of bisschoppen.
5. Bij verandering van woonplaats geven de gelovigen hiervan schriftelijk kennis aan het kerkbestuur of statiebestuur van de parochie of statie waartoe zij behoren. Het kerkbestuur of statiebestuur zorgt voor mededeling hiervan aan het kerkbestuur of statiebestuur van de parochie of statie waartoe de gelovige komt te behoren.

³¹ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019.

³² Instructie lectoren, laatstelijk gewijzigd op 1 januari 2008.

Art. 131.

1. De parochies en staties zijn zelfstandige onderdelen van de kerk.
2. Op het financiële beheer van parochies en staties is het bepaalde in hoofdstuk drie van Afdeling VIII van dit Statuut van toepassing.

Art. 132.

1. Parochies en staties zijn verplicht tot het doen van zodanige financiële bijdragen in de kosten verbonden aan de centrale honorering van geestelijken, de bezoldiging van de pastoraal werkers en de uitgaven van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland als door het Collegiaal Bestuur wordt bepaald, na advies te hebben ingewonnen van de Synode.
2. Parochies en staties publiceren de financiële jaarcijfers ieder jaar voor 1 juli op hun ANBI pagina.

Art. 132a.

In geval van ontbinding van een parochie of statie zal haar vermogen, daaronder begrepen de ten behoeve van de parochie of statie bestaande armenfondsen en andere fondsen, overgaan aan:

- het Metropolitane Kapittel van Utrecht, indien de parochie of statie behoort tot het aartsbisdom Utrecht;
- de Stichting Bisschopskas van Haarlem der Oud-Bisschoppelijke Clerezie, indien de parochie of statie behoort tot het bisdom Haarlem.

Voor wat betreft de armenfondsen, geschiedt dit met in achtneming van de ten deze geldende wettelijke bepalingen.

Hoofdstuk 5. Van de parochies in het bijzonder (art. 133 – art. 150)**Art. 133.**

1. De bisschop kan besluiten een statie te erkennen als parochie, indien is voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 156.
2. Vereniging, splitsing en opheffing van parochies geschiedt krachtens besluit van de desbetreffende kerkbesturen, na bisschoppelijke goedkeuring.
3. Daalt het aantal meelevende leden van zestien jaar en ouder van een parochie beneden de tien, dan kan de bisschop tot opheffing overgaan.

Art. 134.

1. De zorg voor het algemene kerkelijke leven in de parochie, haar kernactiviteiten en de daarmee samenhangende behartiging van de godsdienstige belangen, het geven van raad aan de pastoor bij zijn werk ten aanzien van de leden van de parochie, het beheer van het parochiaal vermogen, het verlenen van raad en bijstand aan behoeftige leden van de parochie en de vaststelling van een beleidsplan voor de komende jaren is opgedragen aan een in iedere parochie bestaand bestuur, genaamd kerkbestuur.
2. Het kerkbestuur oefent de in het vorig lid omschreven werkzaamheden uit onder toezicht van de bisschop en houdt zich behoudens voor wat zijn werkzaamheden op het gebied van het vermogensbeheer betreft, aan de aanwijzingen van de gemeentevergadering, een en ander conform de bepalingen van dit Statuut.
3. Onder parochiaal vermogen, als bedoeld in het eerste lid, worden mede verstaan armenfondsen en andere fondsen ten behoeve van de parochie of haar leden, waarvan het beheer niet aan anderen is opgedragen.

Art. 135.

1. Het kerkbestuur bestaat uit de pastoor van de parochie en tenminste twee meerderjarige leden, die de naam kerkmeester dragen.
2. Het aantal kerkmeesters wordt door de bisschop al of niet op verzoek van het kerkbestuur of de gemeentevergadering, vastgesteld of gewijzigd.
3. De bisschop kan ook de assisterend pastor(es) en deservitor tot lid van het kerkbestuur benoemen.

Art. 136.

1. Niet tot kerkmeester kunnen worden benoemd:
 - a. zij, die geen meelevend lid van de parochie zijn, tenzij de bisschop om redenen van algemeen belang hiervan ontheffing verleent voor een gastlid;
 - b. zij, die niet het vrije beheer over hun eigen vermogen bezitten;

- c. echtgenoten, bloedverwanten en aanverwanten van een lid van het kerkbestuur in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de tweede graad;
 - d. zij, die regelmatig of in belangrijke mate, tegen geldelijke beloning, diensten of leveringen van goederen ten behoeve van de parochie verrichten.
2. Indien zich ten aanzien van een kerkmeester één van de voormelde omstandigheden voordoet, eindigt zijn kerkmeesterschap in de gevallen sub a, b, en c daardoor van rechtswege, in het geval sub d na beschopelijke beslissing, waarbij artikel 255 van overeenkomstige toepassing is.

Art. 137.

1. De kerkmeesters worden door de bisschop, nadat deze advies heeft ingewonnen van het kerkbestuur, benoemd voor een periode van vier jaar. Zij zijn slechts éénmaal terstond herbenoembaar, wat het laatste betreft tenzij de bisschop om redenen van algemeen belang hiervan ontheffing verleent.
2. Bij iedere vacature van een kerkmeester stelt het kerkbestuur bij openbare kennisgeving de leden en gastleden van de parochie gedurende een maand in de gelegenheid kandidaten voor te dragen.
3. Binnen drie maanden na het verlopen van de in het vorige lid bedoelde termijn dient het kerkbestuur bij de bisschop een gemotiveerde voordracht voor de benoeming in, onder overlegging van alle bij het kerkbestuur ingekomen kandidaatstellingen, of bericht het over de voortgang.
4. Wanneer het kerkbestuur bij enige vacature verzuimt binnen drie maanden na het ontstaan van de vacature een voordracht bij de bisschop in te dienen, is deze bevoegd zelfstandig hierin te voorzien.
5. Het kerkbestuur draagt zorg, dat van iedere benoeming van een nieuwe kerkmeester aan de leden en gastleden van de parochie mededeling wordt gedaan.

Art. 138.

1. Aan een kerkmeester wordt op zijn verzoek door de bisschop ontslag verleend, na advies te hebben ingewonnen van het kerkbestuur.
2. Ongevraagd ontslag van een lid van het kerkbestuur of ontbinding van het gehele kerkbestuur en de daarmee samenhangende schorsingen vindt plaats overeenkomstig artikel 255.
Het niet (langer) voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de bestuurders van Algemeen Nut Beogende Instellingen, vormt een reden voor ongevraagd ontslag.
3. De bisschop neemt hiertoe het initiatief en is de ontslag verlenende en met de ontbinding belaste instantie.

Art. 139.

1. De pastoor van de parochie is voorzitter van het kerkbestuur, tenzij hij de wens te kennen geeft dat het voorzitterschap door een ander wordt vervuld, in welk geval het kerkbestuur uit zijn midden een voorzitter kiest.
2. Het kerkbestuur kiest voorts uit zijn midden een secretaris en een penningmeester, alsmede hun plaatsvervangers voor geval van ontstentenis of belet. De pastoor, assiterend pastor(es) en de pastoraal werker(s) kunnen niet tot secretaris en/of penningmeester van het kerkbestuur worden gekozen.
3. Herbenoeming als kerkmeester houdt geen continuering van functies als voorzitter, secretaris en/of penningmeester in.
4. De pastoor blijft lid van het kerkbestuur zolang hij in de parochie in functie is.
5. Het kerkbestuur kan een administrateur benoemen die geen lid van het kerkbestuur is en diens bevoegdheden en werkzaamheden verder regelen.

Art. 140.

1. Het kerkbestuur vergadert tenminste eenmaal in de drie maanden. Buitengewone vergaderingen worden gehouden zo dikwijls de voorzitter of twee leden dit nodig oordelen.
2. Alle besluiten worden genomen met volstreekte meerderheid van stemmen van de aanwezige leden. In een vergadering, waarin niet meer dan de helft van de leden aanwezig is, kunnen geen geldige besluiten worden genomen.
3. In dringende omstandigheden kunnen ook buiten de vergadering schriftelijke besluiten worden genomen bij volstreekte meerderheid van stemmen.
4. De pastoor dient in alle gevallen aan de besluitvorming te hebben deelgenomen of de besluiten achteraf te hebben bekrachtigd.
5. De secretaris van het kerkbestuur houdt notulen van het verhandelde in elke vergadering en neemt deze op naar volgorde in een daartoe bestemd archief. Deze notulen zullen in de eerstvolgende vergadering van

het kerkbestuur worden vastgesteld. De secretaris houdt ook notulen van de gemeentevergaderingen. De secretaris archiveert de notulen van gemeentevergaderingen en kerkbestuursvergaderingen.

6. De secretaris zendt een verslag omtrent de toestand van de parochie gedurende het afgelopen kalenderjaar met de daarbij behorende gegevens jaarlijks aan de diocesane bisschop, met inachtneming van de bepalingen van de daaromtrent door het Collegiaal Bestuur vast te stellen instructie.
7. Het kerkbestuur stelt een beleidsplan op betreffende het kerkelijke leven en de kernactiviteiten van de parochie in de komende jaren.
8. Van schriftelijk genomen besluiten wordt in de eerstvolgende vergadering melding gemaakt; zij worden in de notulen van deze vergadering opgenomen.

Art. 141.

1. De voorzitter en de secretaris van het kerkbestuur of hun plaatsvervangers vertegenwoordigen de parochie in en buiten rechte.
2. De voorzitter en de secretaris van het kerkbestuur of hun plaatsvervangers tekenen alle van het kerkbestuur uitgaande brieven en stukken, met uitzondering van kwitanties en betalingsopdrachten, welke kunnen worden getekend door de penningmeester of diens plaatsvervanger, en met uitzondering van de briefwisseling van gering belang, welke kan worden getekend door de secretaris of diens plaatsvervanger.
3. Indien een parochie in het kader van klantonderzoek door een financiële instelling moet worden ingeschreven in het UBO-register, gelden voorzitter en secretaris als de hogere bestuurders die als ultimate beneficial owner (UBO) kunnen worden ingeschreven.

Art. 142.

Het kerkbestuur geeft voor zover zijn middelen dit veroorloven ondersteuning aan de leden van de parochie, die na onderzoek blijken daaraan behoefte te hebben.

Art. 143.

1. Het kerkbestuur benoemt en ontslaat de koster, de koorleider, de organist, alsmede de overige personen die in de parochie diensten verrichten.
2. De werkzaamheden van deze personen worden geregeld door het kerkbestuur.
3. Voor zover het kerkelijke diensten betreft, staan zij onder leiding van de pastoor. Hetzelfde geldt ten aanzien van de in de parochie werkzame lector(en) en eventueel de geestelijken zonder aanstelling en geestelijken met een kerkelijke zending die tot de parochie behoren en incidenteel assistentie verlenen.

Art. 144

1. Jaarlijks worden tenminste twee gewone gemeentevergaderingen gehouden, waarbij in eerste vergadering:
 - a. het kerkbestuur verslag uitbrengt omtrent de gang van zaken in de parochie in het afgelopen jaar en het beleidsplan voor de komende periode presenteert;
 - b. de penningmeester verslag uitbrengt omtrent de financiële gang van zaken in het afgelopen jaar en omtrent de begroting van het volgende jaar;
 - c. zo nodig de verkiezing of het ontslag geschiedt van de eerste vertegenwoordiger van de parochie in de Synode als bedoeld in artikel 182, lid 2 sub a desgewenst door schriftelijke stemming; de verkiezing kan geschieden voor een periode van ten hoogste vier jaar met mogelijkheid van een eenmalige herverkiezing; om door de gemeentevergadering te worden gekozen tot eerste vertegenwoordiger in de Synode, dient men meelevend lid van de parochie te zijn en de leeftijd van achttien jaar te hebben bereikt.
 - d. de eerste vertegenwoordiger in de Synode verslag uitbrengt omtrent de laatst-gehouden zitting van de Synode;
 - e. voorstellen kunnen worden gedaan voor een volgende zitting van de Synode;
 - f. en in de tweede vergadering de agenda van de volgende zitting van de Synode wordt behandeld.
2. In beide vergaderingen kunnen andere onderwerpen aan de orde worden gesteld als het kerkbestuur of de gemeentevergadering dat wenselijk acht.
3. Buitengewone gemeentevergaderingen worden gehouden zo dikwijls het kerkbestuur dit nodig acht of tenminste tien stemgerechtigde leden van de parochie hierom verzoeken.

Art. 145.

1. Het kerkbestuur heeft het recht naast de door de gemeentevergadering gekozen eerste vertegenwoordiger van de parochie in de Synode, voor iedere Synodezitting een tweede vertegenwoordiger aan te wijzen.
2. Om door het kerkbestuur te kunnen worden aangewezen als tweede vertegenwoordiger in de Synode, dient men meelevend lid van de parochie te zijn en de leeftijd van achttien jaar te hebben bereikt.

Art. 146.

1. Toegang tot de gemeentevergadering en het recht aldaar het woord te voeren hebben alle leden en gastleden van de parochie.
2. Stemrecht hebben de meelevende leden die de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.
3. Meelevende leden zijn in ieder geval de leden van de parochie die niet langer dan een jaar geleden aan de communie hebben deelgenomen.
4. Gastleden van de parochie zijn zij aan wie conform art. 26 lid 2 het gastlidmaatschap is verleend.
5. Het kerkbestuur houdt jaarlijks het aantal meelevende leden en gastleden bij en deelt hun aantallen mee aan de bisschop.
6. Aan personen, die geen lid of gastlid van de parochie zijn, kan door het kerkbestuur eveneens toegang tot de gemeentevergadering worden verleend en het recht om aldaar het woord te voeren.

Art. 147.

1. De gemeentevergadering wordt bijeengeroepen, onder mededeling van de agenda, op een termijn van tenminste tien dagen.
2. Bij de agenda voor de eerste gewone jaarlijkse vergadering worden een summiere financiële rekening en verantwoording over het afgelopen jaar en een summiere begroting van het lopende jaar gevoegd.
3. Voorzitter en secretaris van de gemeentevergaderingen zijn de voorzitter en secretaris van het kerkbestuur.

Art. 148.

1. De gemeentevergadering is bevoegd het kerkbestuur binnen de grenzen van artikel 134 zodanige bindende aanwijzingen te geven als zij wenselijk acht, mits de helft van het aantal stemgerechtigde leden ter vergadering aanwezig is en mits drie-vierde van de aanwezige stemgerechtigde leden zich voor een dergelijke aanwijzing uitspreekt.
2. Indien in een eerste vergadering noch het quorum, noch - in voorkomend geval - de versterkte meerderheid wordt gehaald, kan, met in achtneming van een termijn van tenminste veertien dagen, een tweede vergadering worden belegd, die speciaal tot dit doel, overeenkomstig artikel 147 wordt bijeengeroepen.
3. Deze vergadering is bevoegd tot het geven van bindende aanwijzingen aan het kerkbestuur als tenminste drie-vierde van de aanwezige stemgerechtigde leden zich voor een dergelijke aanwijzing uitspreekt.

Art. 149.

1. Indien besluiten van een kerkbestuur of gemeentevergadering in strijd zijn met de kerkelijke rechtsregels of met het algemeen belang van de parochie of de kerk, kan de bisschop deze besluiten vernietigen of de uitvoering daarvan, voor ten hoogste een half jaar, opschorten.
2. Over een besluit tot vernietiging wegens strijd met het algemeen belang van de parochie of de kerk wordt tevoren advies ingewonnen van het Collegiaal Bestuur.

Art. 150.

Binnen de grenzen van dit Statuut blijft het kerkbestuur vrij de gang van zaken in de parochie bij huishoudelijk reglement nader te regelen, welk reglement echter de goedkeuring van de gemeentevergadering behoeft.

Hoofdstuk 6, Van de kerngroepen en de staties in het bijzonder (art. 151 – art. 157)**Art. 151.**

1. Een groep oud-katholieke gelovigen die woonachtig is op geruime afstand van de stad of het dorp waarin het kerkgebouw van hun parochie is gelegen en met een zekere regelmaat samenkomt voor ontmoeting

en liturgische vieringen in een ander kerkgebouw dan hun eigen parochiekerk of in een als zodanig gebruikte ruimte, kan met instemming van het kerkbestuur een kerngroep vormen.

2. De vorming van een kerngroep heeft geen gevolgen voor de bestaande regelingen ten aanzien van het pastoraat, het bestuur en de financiële aangelegenheden van de betreffende parochie.

Art. 152.

1. Een kerngroep kan de bisschop verzoeken te worden erkend als statie. Na overleg met de kerngroep en het kerkbestuur worden de grenzen van de statie ten opzichte van de parochie waaruit de statie als kerngroep is voortgekomen door de bisschop afgebakend.
2. Behoudens nadere regeling tussen kerkbestuur en statie, behoudt de parochie het bestaande vermogen.
3. Een verzoek om erkenning als statie wordt niet ingewilligd dan nadat aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. de kerngroep bestaat uit tenminste tien meelevende leden van zestien jaar of ouder;
 - b. de laatste vijf jaar voorafgaand aan het verzoek zijn tenminste vier maal per jaar op een vaste plaats liturgische vieringen gehouden met de kerngroep;
 - c. de kerngroep heeft aannemelijk gemaakt dat zij over een periode van tenminste vijf jaar voorafgaand aan het verzoek stabiel en duurzaam van aard is geweest.

Art. 153.

1. De statie ontleent haar naam aan de geografische aanduiding van de plaats of regio waar zij is gevestigd.
2. Met toestemming van de bisschop kan zij ook de naam van een patroonheilige dragen.

Art. 154.

Het bepaalde in de hoofdstukken een en vijf van deze Afdeling van dit Statuut ten aanzien van de parochie en haar pastoor is van overeenkomstige toepassing op de statie en haar rector, tenzij hieronder anders is bepaald.

Art. 155.

1. De statie heeft een bestuur, het statiebestuur, dat bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf leden. De rector van de statie heeft zitting in het bestuur. Het bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar. De bestuursleden worden benoemd door de bisschop met overeenkomstige toepassing van artikel 137.
2. Het statiebestuur belegt tenminste eenmaal per jaar een vergadering voor alle leden en gastleden van de statie.
3. De statie wordt opgenomen in het pastorale samenwerkingsverband waarvan de parochie waaruit de kerngroep is voortgekomen, reeds deel uit maakte.

Art. 156.

Op verzoek van een statiebestuur kan de bisschop besluiten de statie als parochie te erkennen, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. het verzoek heeft de steun van de rector van de statie en de ruime steun van de statievergadering;
- b. de statie heeft in de laatste vijf jaar voorafgaand aan het verzoek nooit bestaan uit minder dan dertig meelevende leden van zestien jaar of ouder;
- c. in de statie werden gedurende de laatste drie jaar voorafgaand aan het verzoek tenminste tweemaal per maand op een vaste plaats liturgische vieringen gehouden.

Art. 157.

Voor een nieuw gevormde parochie wordt een patroonheilige gekozen. Deze keuze behoeft de goedkeuring van de bisschop.

Hoofdstuk 7, Van de religieuze gemeenschappen (art. 158a – art. 158d)

Art. 158a.

1. Tenminste drie gelovigen, behorende tot een parochie of statie van één van de bisdommen, die zich geroepen weten tot het Godgewijde leven en voldoen aan de daarvoor gestelde vereisten, kunnen zich aansluiten tot een gemeenschap en de diocesane bisschop verzoeken om als religieuze gemeenschap te worden erkend. Bij het verzoek om erkenning leggen deze gelovigen de constituties over, waarin het leven van de gemeenschap wordt geregeld.

2. Deze constituties mogen niet in strijd zijn met hetgeen in of krachtens dit Statuut is bepaald. Zij bevatten een afdoende regeling inzake kandidaten, noviciaat, intrede, geloften, tijdelijke en plechtige professie, kapittel, dagorde, zending en arbeid, intern bestuur, beheer van tijdelijke goederen, wegzending en uittreden.
3. De constituties bepalen zelf hoe zij kunnen worden gewijzigd. Wijzigingen behoeven de goedkeuring van de bisschop.
4. De bisschop beslist over erkenning als bedoeld in lid 1 van dit artikel binnen een half jaar na de aanvraag, na advies te hebben ingewonnen van de pastoor van de parochie of rector van de statie waarin de religieuze gemeenschap zich bevindt. De bisschop is bevoegd een verleende erkenning in te trekken, na advies te hebben ingewonnen van de betrokkenen en de in lid 4 genoemde pastoor of rector.

Art. 158b.

De Oud-Katholieke kerk van Nederland en haar organen en zelfstandige onderdelen zijn niet aansprakelijk, noch in persoon en noch qualitate qua, voor handelingen verricht door religieuze gemeenschappen of door één of meer van hun leden. Op de Oud-Katholieke Kerk van Nederland en haar bisdommen rust geen zorgplicht ten aanzien van gelovigen die tot een religieuze gemeenschap behoren.

Art. 158c.

1. Het toezicht op het naleven van de constituties van de religieuze gemeenschap wordt uitgeoefend door de diocesane bisschop.
2. De bisschop kan de uitoefening van die taak opdragen aan een door hem te benoemen geestelijke als gedelegeerde.
3. Deze gedelegeerde is bevoegd de gemeenschap zo nodig aanwijzingen te geven.
4. De benoeming van de gedelegeerde wordt op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.
5. De gedelegeerde brengt tenminste jaarlijks verslag uit aan de diocesane bisschop van het door hem uitgeoefende toezicht en van de eventueel gegeven aanwijzingen.

Art. 158d.

1. Leden van een religieuze gemeenschap verrichten buiten de gemeenschap geen pastoraat of apostolaat zonder voorafgaande toestemming van de pastoor van de parochie of rector van de statie waarin de religieuze gemeenschap zich bevindt.
2. Leden van religieuze gemeenschappen verrichten geen geestelijke arbeid die overeenkomstig artikel 111 behoort tot de verantwoordelijkheid van de pastoor van een parochie of de rector van een statie.

AFDELING VI, VAN HET COLLEGIAAL BESTUUR, DE SYNODE, DE PROVINCIALE SYNODE DER GEESTELIJKHEID EN DE KERKELIJKE COMMISSIES

Hoofdstuk 1, Van het Collegiaal Bestuur (art. 159 – art. 181)

Art. 159.

1. Er is een Collegiaal Bestuur waarmee het Episcopaat zijn bevoegdheden in het algemene bestuur van de kerk deelt voor zover het geen aangelegenheden betreft die overeenkomstig de artikelen 78 lid 3 en 171 tot de uitsluitende competentie van de bisschoppen behoren.
2. Het Collegiaal Bestuur - in deze afdeling van het Statuut verder te noemen het Bestuur - bestaat uit:
 - a. de bisschoppen;
 - b. een geestelijke van het aartsbisdom Utrecht, gekozen door de Utrechtse geestelijkheid overeenkomstig artikel 101;
 - c. een geestelijke van het bisdom Haarlem, gekozen door de Haarlemse geestelijkheid overeenkomstig artikel 104;
 - d. vier leken, van wie één uit het aartsbisdom, gekozen ter zitting van de Synode door de eerste vertegenwoordigers van de parochies en staties van het aartsbisdom Utrecht, één uit het bisdom Haarlem, gekozen ter zitting van de Synode door de eerste vertegenwoordigers van de parochies en staties van dat bisdom, en twee uit de kerk in het algemeen, gekozen ter zitting van de Synode door de gezamenlijke eerste vertegenwoordigers van alle parochies en staties.
 - e. één van de leken beschikt over financiële expertise en zal binnen het Collegiaal Bestuur in het bijzonder de financiële aangelegenheden van de kerk behartigen, verder het bestuurslid met de portefeuille financiën.

Art. 160.

Niet tot lid van het Bestuur als bedoeld in artikel 159 lid 2 sub d en e kunnen worden gekozen:

- a. zij die geen meelevend lid zijn van een parochie of statie;
- b. zij die niet het vrije beheer over hun eigen vermogen bezitten;
- c. echtgenoten, bloedverwanten en aanverwanten van een lid van het Bestuur in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de tweede graad.

Art. 161.

Het Collegiaal Bestuur is belast met:

- a. de zorg voor de financiële aangelegenheden van de kerk;
- b. het beheer van het vermogen van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland tezamen met de daarvoor door het Bestuur aangestelde beheerders;
- c. de autorisatie tot het doen van handelingen ten aanzien van het liquiditeitsbeheer en betalingsverkeer;
- d. het aan de hand van de richtlijnen van het Bestuur ontwerpen van een jaarbegroting voor algemeen kerkelijke doeleinden, als bedoeld in artikel 173; het ontwerpen van bedoelde begroting omvat tevens het aangeven van de wijze waarop een mogelijk tekort dient te worden gedekt;
- e. het opstellen van de jaarlijkse rekening en verantwoording als bedoeld in artikel 173.

Art. 162.

1. De in het artikel 159, lid 2 sub b, c, d en e bedoelde leden van het Bestuur hebben zitting voor een periode van vier jaar en zijn na afloop hiervan slechts eenmaal terstond herkiesbaar.
2. Aan hen kan op eigen verzoek door het Bestuur ontslag worden verleend.
3. Aftredende leden van het Bestuur houden zitting tot een opvolger in functie treedt.

Art. 163.

1. Ongevraagd ontslag en daarmee samenhangende schorsing van de gekozen leden van het Bestuur bedoeld in artikel 159, lid 2 sub e, vindt plaats overeenkomstig artikel 255.
2. Het Bestuur neemt hiertoe het initiatief en is de ontslag verlenende instantie.

Art. 164.

Teneinde bij de verkiezing van de in artikel 159, lid 2 sub d en e bedoelde leden met de zienswijze van de leden van de Synode rekening te houden, wordt de leden van de Synode verzocht voor een door het Bestuur te bepalen datum een kandidaat te stellen voor elke te vervullen vacature, welke kandidaatstelling vergezeld gaat van een motivatie en curriculum vitae. Het Bestuur stelt een profiel vast en heeft zelf ook de bevoegdheid kandidaten voor te stellen. De verkiezing ter zitting van de Synode vindt plaats op grond van deze kandidaatstellingen.

Art. 165.

1. Eén van de bisschoppen - door de bisschoppen zelf in onderling overleg te bepalen - is voorzitter van het Bestuur.
2. Het Bestuur is bevoegd uit zijn midden een vicevoorzitter te kiezen om de voorzitter bij verhindering te vervangen.

Art. 166.

1. Als secretaris van het Bestuur fungeert de secretaris van het Bisschoppelijk Bureau, zoals bedoeld in artikel 78, die zelf geen lid is van het Bestuur. Het Bestuur is bevoegd een tweede secretaris te benoemen om de secretaris bij ontstentenis te vervangen.
2. De werkzaamheden van het Bestuur worden administratief ondersteund en uitgevoerd door het Bisschoppelijk Bureau.

Art. 167.

1. Het Bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter dat nodig oordeelt of tenminste drie leden het verlangen daartoe aan de voorzitter kenbaar maken.
2. De agenda van elke vergadering wordt tijdig aan de leden van het Bestuur toegezonden.

Art. 168.

1. De bisschoppen en de secretaris handelen de lopende zaken af en bereiden de vergaderingen van het Bestuur voor.
2. Het Bestuur kan uit zijn midden een derde bestuurslid aanwijzen - hetzij permanent, hetzij ad hoc - om deel te nemen aan de in het eerste lid van dit artikel genoemde werkzaamheden.

Art. 169.

Tot de competentie van het Bestuur behoort de bestuurlijke zorg voor alle aangelegenheden de landelijke kerk betreffende, behoudens de zaken bedoeld in artikel 78 lid 2, die krachtens de katholieke traditie tot de specifieke verantwoordelijkheid van de bisschoppen behoren.

Art. 170.

Ten aanzien van de in het vorige artikel bedoelde aangelegenheden die tot de specifieke verantwoordelijkheid van de bisschoppen behoren, fungeert het Bestuur wel als college van overleg en advies.

Art. 171.

Specifieke parochiële en diocesane aangelegenheden behoren in beginsel niet tot de competentie van het Bestuur, doch de betreffende bisschop brengt deze voor overleg en advies in, voor zover algemene beleidsaspecten in het geding zijn. Als zodanig worden niet beschouwd kerkmeesterbenoemingen, doch wel de machtigingen als bedoeld in artikel 237, boven een door het Bestuur te bepalen bedrag.

Art. 172.

De werkzaamheden van het Bestuur met betrekking tot de Synode bestaan uit:

- a. de voorbereiding van de werkzaamheden der Synode voor zover betrekking hebbend op het werk van het Bestuur en de medewerking aan de vaststelling van de agenda door het Presidium van de Synode;
- b. het aan de Synode voorleggen van de rekening en verantwoording over het afgelopen jaar, met toelichting, ter advisering; met het oog hierop administreert het Bestuur, casu quo doet het administreren, de inkomsten en uitgaven van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland;
- c. het aan de Synode voorleggen van de begroting voor het komende jaar met toelichting, ter vaststelling;
- d. het doen van voorstellen aan de Synode omtrent zaken waarvan het Bestuur behandeling gewenst acht;
- e. het verslag uitbrengen van het door het Bestuur in het afgelopen jaar gevoerde beleid;

- f. het overleggen aan de Synode van een overzicht van de kerkelijke commissies en hun werkzaamheden;
- g. de uitvoering van hetgeen ter zitting van de Synode wordt aanvaard en door het Bestuur is bekrachtigd.

Art. 173.

1. De rekening en verantwoording over het afgelopen jaar geeft inzicht in het vermogen van de kerk en de inkomsten en uitgaven van het betreffende jaar.
2. Bij de rekening en verantwoording wordt een accountantsverklaring gevoegd.
3. De rekening en verantwoording wordt vastgesteld door het Bestuur, na advies te hebben ingewonnen van de Synode overeenkomstig artikel 186.
4. De begroting wordt vastgesteld door de Synode overeenkomstig artikel 186.

Art. 174.

Het Bestuur publiceert jaarlijks na zijn eerste vergadering de lijsten van de kiesgerechtigde leken voor het doen van de keuze van de aartsbisschop van Utrecht en de Bisschop van Haarlem.

Art. 175.

Het Bestuur laat zich voor bepaalde zaken door deskundige adviseurs zo ruim mogelijk voorlichten.

Art. 176.

Een lid dat niet in de gelegenheid is de bijeenkomsten van het Bestuur bij te wonen, geeft daarvan zo vroegtijdig mogelijk schriftelijk kennis aan de secretaris van het Bestuur.

Art. 177.

1. Het Bestuur kan slechts besluiten indien tenminste vijf leden tegenwoordig zijn. Wanneer deze niet tegenwoordig zijn, verdaagt de voorzitter de vergadering voor ten hoogste veertien dagen.
2. Tot de aldus verdaagde vergadering worden de leden van het Bestuur opnieuw opgeroepen. Deze verdaagde vergadering is, welk getal van de leden ook aanwezig is, tot besluiten bevoegd.
3. Na sluiting van de beraadslagingen wordt tot besluitvorming overgegaan overeenkomstig een door het Bestuur nader vast te stellen reglement³³.
4. Iedere bisschop heeft ten aanzien van voornoemde besluiten een recht van veto, waarvan deze echter slechts gebruik kan maken indien hij dit veto motiveert.
5. Het recht van veto komt ook toe aan de in artikel 159, lid 2 sub b en c genoemde geestelijken gezamenlijk en voor de groep, gevormd door de personen als bedoeld in artikel 159, lid 2 sub d.

Art. 178.

Van elke vergadering worden notulen gehouden. Deze moeten bevatten:

- a. opgave van de aanwezige leden;
- b. opgave van de ter kennis van de vergadering gebrachte stukken en mededelingen;
- c. de gedane voorstellen, de wijze van besluitvorming, alsmede de inhoud van de genomen besluiten.

Art. 179.

De notulen van de vorige vergadering van het Bestuur worden in de volgende vergadering vastgesteld en daarna gearhiveerd.

Art. 180.

In dringende omstandigheden kunnen ook buiten de vergadering door het Bestuur besluiten worden genomen, mits het voorstel aan alle leden is toegezonden, geen van de bestuursleden zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet, zich voldoende bestuursleden voor het voorstel verklaren als ware er een voltallige vergadering en niet van het recht van het veto gebruik wordt gemaakt.

³³ Zolang geen reglement is vastgesteld, fungeert als zodanig het door het Bestuur goedgekeurde memorandum inzake de besluitvorming, laatstelijk opnieuw vastgesteld op 17 augustus 1993.

Art. 181.

Alle van het Bestuur uitgaande stukken worden door de voorzitter en secretaris dan wel door het lid van het Bestuur, speciaal daarmee belast en de secretaris ondertekend.

Hoofdstuk 2, Van de Synode (art. 182 – art. 204)**Art. 182.**

1. Er is een Synode, in overleg waarmee en na raadpleging waarvan het Episcopaat en het Bestuur hun beleid ontwikkelen en hun werkzaamheden verrichten.
2. De Synode bestaat uit:
 - a. de door de gemeentevergadering van elke parochie overeenkomstig artikel 144 gekozen eerste vertegenwoordigers van de parochie;
 - b. de door de statievergadering van elke statie gekozen eerste vertegenwoordigers van de statie;
 - c. de door de Provinciale Synode der geestelijkheid overeenkomstig artikel 207 gekozen vertegenwoordigers;
 - d. de door het kerkbestuur of statiebestuur aangewezen tweede vertegenwoordigers van de parochie of de statie;
 - e. de leden van het Presidium van de Synode als bedoeld in artikel 189.
3. Het aantal onder c van het vorige lid bedoelde personen zal niet meer bedragen dan de helft van het aantal onder a en b van het vorige lid tezamen genoemde personen. Afronding naar een geheel getal zal steeds naar beneden geschieden.
4. De in het tweede lid onder d genoemde personen hebben wel het recht in de Synode het woord te voeren, doch hebben geen stemrecht.
5. Bij enige verhindering om ter Synode aanwezig te zijn van de gekozen vertegenwoordiger als bedoeld in het tweede lid onder a en b, treedt de tweede vertegenwoordiger op als zijn vervanger en verkrijgt daarmee stemrecht.
6. Bij enige verhindering om ter Synode aanwezig te zijn van de gekozen vertegenwoordigers van de geestelijkheid als bedoeld in het tweede lid onder c, nemen de daarvoor overeenkomstig artikel 207 aangewezen vervangers hun plaats in en verkrijgen daarmee stemrecht.
7. De vertegenwoordigers in de Synode, als bedoeld in het tweede lid zowel onder a, b als c peilen het gevoel van de vergaderingen die hen verkiezen, met welk gevoel zij rekening zullen houden. Overigens zijn de vertegenwoordigers volledig vrij en handelen zij zonder last of ruggespraak.

Art. 183.

1. Het Bestuur is steeds gerechtigd de synodezittingen bij te wonen, ook die van de artikelen 195 en 204.
2. Na overleg met het Bestuur kan het Presidium van de Synode besluiten om ook besturen van kerkelijke instellingen of organen, leden van kerkelijke commissies of de docenten van het Oud-Katholiek Seminarie uit te nodigen de zitting van de Synode of een deel ervan bij te wonen en hen spreekrecht te verlenen.

Art. 184.

1. De Synode komt bijeen:
 - a. ten minste eenmaal per jaar en wel voor één december voor het doel nader omschreven in artikel 185;
 - b. zo vaak de het Presidium van de Synode in overleg met het Bestuur dit nodig oordeelt.
2. De zittingen van de Synode zijn openbaar, tenzij in het geval als bedoeld in artikel 204.

Art. 185.

Tot de werkzaamheden van de Synode behoren:

- a. het geven van raad en advies aan het Episcopaat en het Bestuur over alle zaken welke de kerk betreffen, waaronder begrepen de financiële rekening en verantwoording over het afgelopen jaar;
- b. het vaststellen van de begroting voor algemeen kerkelijke doeleinden voor het komende jaar overeenkomstig artikel 186;
- c. het verkiezen van de leden van het Presidium van de Synode overeenkomstig artikel 190;
- d. het verkiezen van de leken die zitting hebben in het Bestuur zoals bedoeld in artikel 159, lid 2 sub d, en eventueel een plaatsvervanger voor ieder van hen die door langdurige ziekte of ontstentenis niet in staat is de vergaderingen van het Bestuur bij te wonen;

- e. het verkiezen van het bestuurslid met de portefeuille financiën overeenkomstig artikel 159, lid 2 sub e;
- f. overige verkiezingen die op grond van dit Statuut of bij nader reglement aan de Synode zijn opgedragen.

Art. 186.

1. Het Collegiaal Bestuur geeft in de jaarlijkse zitting der Synode een nadere toelichting op de rekening en verantwoording van het afgelopen jaar en de begroting voor het komende jaar.
2. De rekening en verantwoording wordt vastgesteld door het Bestuur, na advies te hebben ingewonnen van de Synode.
3. De begroting wordt vastgesteld door de Synode. Ieder van de bisschoppen heeft ten aanzien van die posten van de begroting die de Synode vaststelt in afwijking van de begroting als voorgesteld door het Bestuur, een recht van veto. Hij kan van dat recht gebruik maken indien hij dit veto motiveert en van dit veto schriftelijk kennisgeeft aan het Bestuur binnen veertien dagen na het vaststellen van de begroting door de Synode. Bij gebruikmaking van dit recht van veto door één of meer van de bisschoppen, constateert het Bestuur tot welke wijziging in de begroting het uitoefenen van dit vetorecht leidt. Het Bestuur doet hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijke mededeling aan de leden van de Synode.

Art. 187.

De Synode heeft voor de behandeling van de jaarlijkse begroting een begrotingscommissie, bestaande uit drie tot vijf financieel deskundige leden van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. Deze commissie brengt jaarlijks voor één oktober een schriftelijk advies uit over de begroting. Dit advies wordt bij de agenda gevoegd. De leden van de begrotingscommissie worden benoemd door de Synode op voordracht van het Presidium voor een periode van drie jaar. Herbenoeming is mogelijk. Zij hebben het recht de zitting van de Synode bij te wonen en daar het woord te voeren.

Art. 188.

1. Elk lid van de Synode en het Bestuur heeft het recht voorstellen in te dienen.
2. Over de plaatsing van het voorstel op de agenda van de Synode beslist het Presidium van de Synode in overleg met het Bestuur.

Art. 189.

De Synode heeft een Presidium, bestaande uit een voorzitter, één of meer vicevoorzitters al naar gelang de Synode zal bepalen, en een secretaris.

Art. 190.

1. De leden van het Presidium van de Synode worden door de Synode gekozen in hun hoedanigheid van voorzitter, vicevoorzitter of secretaris. Zij hebben zitting voor een periode van vier jaar en zijn eenmaal terstond herkiesbaar.
2. De leden van het Presidium van de Synode kunnen geen lid zijn van het Bestuur.

Art. 191.

Het Presidium van de Synode kan de eerste en tweede vertegenwoordigers van de parochies en staties in de Synode alsmede de geestelijken die in de Synode zitting hebben in regionaal verband bijeenroepen ter voorbereiding van de zitting van de Synode alsmede ter bespreking van hetgeen ter zitting van de Synode is besloten.

Art. 192.

1. Ontslag op eigen verzoek van een lid van het Presidium van de Synode wordt verleend door de Synode.
2. Ongevraagd ontslag(en) en daarmee samenhangende schorsing van een lid van het Presidium van de Synode vindt plaats overeenkomstig artikel 255.
3. Het initiatief tot deze procedure gaat uit van het Bestuur, maar het ontslag wordt na advies van het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden, door de Synode verleend.

Art. 193.

1. Ter behartiging van de belangen die in het bijzonder één bisdom raken, beraadslagen uitsluitend de leden van de Synode behorende tot dat bisdom.
2. In dat geval treedt het Presidium van de Synode als zodanig op voor de vergadering van de leden van het betreffende bisdom.

Art. 194.

Alle van de Synode uitgaande stukken worden door de voorzitter of een van de vicevoorzitters en de secretaris ondertekend.

Art. 195.

De voorzitter:

- a. roept de Synode bijeen en leidt de zittingen van de Synode;
- b. regelt de volgorde van de te behandelen onderwerpen;
- c. handhaaft de orde;
- d. stelt de vraagpunten waarover gestemd zal worden;
- e. brengt de voorstellen in stemming;
- f. stelt de uitslag daarvan vast.

Art. 196.

De secretaris:

- a. woont alle bijeenkomsten van de Synode bij, ook die waarbij uitsluitend de leden van één bisdom vergaderen en houdt de notulen van de zittingen der Synode;
- b. draagt zorg dat de stukken, behorende tot de ter tafel te brengen onderwerpen, voorhanden zijn en geeft inlichtingen, die door de voorzitter of door de Synode van hem worden verlangd;
- c. is belast met het voeren van de correspondentie, het verzenden van de stukken en het beheer van het archief;
- d. tekent de afschriften en uittreksels van de besluiten 'voor eensluidend afschrift' of 'voor extract conform';
- e. wordt bij ziekte, afwezigheid of ontstentenis vervangen door één door de voorzitter aan te wijzen persoon.

Art. 197.

De leden van de Synode tekenen bij hun komst ter zitting de presentielijst.

Art. 198.

1. Van elke zitting van de Synode worden notulen gehouden; deze dienen te omvatten:
 - a. opgave van de aanwezige leden;
 - b. opgave van de ter kennis van de Synode gebrachte stukken en gedane mededelingen;
 - c. de gedane voorstellen, de uitslag van de gehouden stemmingen, alsmede de inhoud van de genomen besluiten.
2. De ontwerpnotulen worden binnen een maand na elke zitting aan een daartoe telkens uit de aanwezige leden van de Synode door de voorzitter te benoemen commissie van drie personen toegezonden.
3. Zij stellen met de voorzitter en de secretaris de notulen vast, die ten bewijze daarvan door hen worden getekend.

Art. 199.

1. Een lid van de Synode verkrijgt het woord slechts met verlof van de voorzitter, die dit verleent in de volgorde waarin het is gevraagd. Geen lid voert, tenzij de Synode anders beslist, meer dan tweemaal het woord over hetzelfde onderwerp.
2. Deze beperking geldt niet voor de voorzitter, noch voor hem, die het in bespreking zijnde voorstel deed. Hem kan ook voor de anderen het woord worden verleend.
3. Voor een persoonlijk feit, voor een motie van orde en voor een voorstel tot sluiting van de beraadslagingen wordt van de voorgaande volgorde afgeweken.

Art. 200.

1. Nadat over een voorstel, voor zover nodig, is beraadslaagd, worden op voorstel van de voorzitter de beraadslagingen gesloten.
2. Na de sluiting daarvan wordt tot stemming overgegaan.
3. Stemgerechtigden zijn de aanwezige leden van de Synode, met uitzondering van de in artikel 182, lid 2 sub d genoemde tweede vertegenwoordigers van de parochies en staties.
4. De leden van het Presidium van de Synode brengen elk één stem uit.

Art. 201.

1. De eerste vertegenwoordigers van de parochies, aangewezen door de gemeentevergadering, als bedoeld in het artikel 182, lid 2 sub a brengen hun stem uit als volgt: het aantal door hen uit te brengen stemmen wordt gesteld op het per einde van het voorafgaande kalenderjaar door het kerkbestuur opgegeven aantal meelevende leden van zestien jaar en ouder, gedeeld door vijftieng, zulks met een maximum van vijf stemmen en een minimum van één.
2. De eerste vertegenwoordigers van de staties als bedoeld in artikel 182, lid 2 sub b brengen ieder één stem uit.
3. De geestelijken, gekozen door de Provinciale Synode der geestelijkheid, zoals bedoeld in artikel 182, lid 2 sub c, brengen tezamen zoveel stemmen uit als gelijk is aan de helft van het aantal stemmen van de vertegenwoordigers van de parochies en staties.
4. Wanneer zulks door één of meer leden wordt verlangd, geschiedt de stemming hoofdelijk en alsdan, na loting wie het eerst zal stemmen, in de volgorde van de presentielijst.
5. De stemgerechtigde leden brengen hun stem uit door duidelijk en zonder enige toevoeging 'voor' of 'tegen' uit te spreken. Leden kunnen zich van stemming onthouden.
6. Wanneer een voorstel geen volstrekte meerderheid verkrijgt, wordt het geacht te zijn verworpen, waarbij bij de berekening van de volstrekte meerderheid stemonthoudingen niet worden meegeteld.

Art. 202.

1. Voor verkiezingen en benoemingen geschiedt de stemming schriftelijk en met gesloten briefjes, waarop alleen de naam van de betreffende persoon voorkomt.
2. De voorzitter wordt bij schriftelijke stemmingen bijgestaan door twee leden van de Synode, door hem aan te wijzen. Zij verzamelen de dichtgevouwen briefjes; ieder stembriefje wordt door de voorzitter overluid voorgelezen, door één van de leden van het Presidium gecontroleerd en door de ander opgetekend. Heeft de Synode slechts één vicevoorzitter, dan zal deze de stemming zowel controleren als noteren.
3. Ook de secretaris noteert de stemming.
4. Na afloop van de stemming worden de briefjes vernietigd.

Art. 203.

1. Is bij de eerste stemming geen volstrekte meerderheid bereikt, dan wordt een tweede vrije stemming gehouden. Wordt dan alsnog geen volstrekte meerderheid verkregen en zijn daarbij de stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij tussenstemming uitgemaakt over welke beide personen van de drie, die de meeste stemmen op zich verenigd hebben, de laatste stemming zal plaats vinden.
2. De derde stemming beslist over de verkiezing. Indien daarbij de stemmen staken, beslist het lot.

Art. 204.

1. Op voorstel van de voorzitter of ten minste vijf leden wordt tot een besloten zitting overgegaan.
2. Over de onderwerpen in besloten zitting behandeld, kunnen in dusdanige zittingen besluiten worden genomen.
3. De Synode kan tot oplegging van geheimhouding besluiten.

Hoofdstuk 3, Van de Provinciale Synode der geestelijkheid (art. 205 – art. 208)**Art. 205.**

1. Ten minste eens in de twee jaren roept het Episcopaat alle geestelijken voor zover zij nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt bijeen in de Provinciale Synode der geestelijkheid.
2. De geestelijken met een aanstelling en taak zijn tot bijwoning van deze Synode verplicht; de geestelijken zonder taak en de geestelijken zonder aanstelling - de laatsten voor zover zij nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt - zijn gerechtigd de bijeenkomst bij te wonen en aan de beraadslagingen en stemmingen deel te nemen.
3. Een deservitor die niet tot de geestelijkheid van één van de bisdommen behoort, maar wel werkzaam is in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, heeft – voor zover deze nog geen vijf jaar de AOW gerechtigde leeftijd heeft bereikt - het recht de Provinciale Synode der geestelijkheid bij te wonen en heeft daar tevens spreekrecht. Het Episcopaat kan aan de overige geestelijken, alsook aan andere personen, toegang verlenen, wanneer dit wenselijk wordt geoordeeld.

Art. 206.

1. De Synode kiest uit haar midden een eerste en een tweede secretaris voor de tijd van vier jaar.
2. Eén van hen is onder meer belast met de zorg voor het archief.
3. De Synode behandelt onderwerpen, die de algemene belangen van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland betreffen.

Art. 207.

1. Het behoort tot de werkzaamheden van deze Synode om, desgewenst door schriftelijke stemming, de vertegenwoordigers van de geestelijkheid, alsmede hun plaatsvervangers te verkiezen die overeenkomstig artikel 182 van dit Statuut lid zijn van de Synode. Deze aanwijzing geschiedt overeenkomstig het daarvoor geldende reglement³⁴.
2. De Synode draagt er zorg voor dat zowel de geestelijkheid van het aartsbisdom Utrecht als de geestelijkheid van het bisdom Haarlem wordt vertegenwoordigd in de Synode. De verdeling in aantal over deze bisdommen staat geheel ter vrije beoordeling van de Provinciale Synode der geestelijkheid.

Art. 208.

Het Bestuur regelt, in overleg met de geestelijkheid, de bevoegdheden en werkwijze van deze Synode in een afzonderlijk reglement³⁵.

Hoofdstuk 4, Van de kerkelijke commissies (art. 209 – art. 210)**Art. 209.**

1. Het Episcopaat en het Bestuur zijn ieder binnen hun in de artikelen 78 lid 3 en 169 omschreven competentie bevoegd zodanige kerkelijke commissies in te stellen voor advies en/of uitvoering van bepaalde werkzaamheden als zij nuttig zullen oordelen.
2. Deze commissies worden geacht vanuit een specifieke deskundigheid hun adviserende en/of uitvoerende werkzaamheden te verrichten.
3. Het Episcopaat, resp. het Bestuur kunnen bepalen, dat een kerkelijke commissie een zelfstandig onderdeel van de kerk vormt.
4. Kerkelijke commissies kunnen de vorm van een stichting naar burgerlijk recht hebben.

Art. 210.

Tenzij het instellingsbesluit, de statuten van de stichting of het reglement van de kerkelijke commissie anders bepalen:

- a. worden de leden van kerkelijke commissies benoemd door het Episcopaat of het Bestuur voor een periode van vier jaar en kunnen zij na ommekomst van deze vier jaar tweemaal worden herbenoemd voor een gelijke periode;
- b. worden de leden van kerkelijke commissies ontslagen door de instantie die hen heeft benoemd, al dan niet op hun eigen verzoek en in geval van onvrijwillig ontslag met inachtneming van artikel 255;
- c. kiest iedere commissie zelf uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en eventueel ook een penningmeester, welke laatste functies in één persoon kunnen zijn verenigd;
- d. brengt de secretaris jaarlijks in de maand januari verslag uit aan het Episcopaat of het Bestuur omtrent de werkzaamheden die de kerkelijke commissie in het afgelopen kalenderjaar heeft verricht;
- e. kunnen de werkzaamheden van de kerkelijke commissies door het Episcopaat of het Bestuur nader worden geregeld;
- f. worden kerkelijke commissies ontbonden door de instantie die de commissie heeft ingesteld.

³⁴ Reglement voor de aanwijzing van de vertegenwoordigers van de geestelijkheid in de Synode, laatstelijk gewijzigd op ***.

³⁵ Reglement betreffende de Provinciale Synode der geestelijkheid van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, laatstelijk gewijzigd op ****

AFDELING VII, VAN DE HEILIGINGSTAAK VAN DE KERK

Hoofdstuk 1, Van de bediening van de sacramenten (art. 211 – art. 219)

Art. 211.

1. De kerk gebruikt van oudsher tekenen en heilige handelingen om Christus en zijn verlossend werk tegenwoordig te stellen in deze wereld.
2. Naast de Eucharistie en de Doop, kent zij de sacramenten van Vormsel, Verzoening, Ziekenzalving, Huwelijksinzegening en Ambtswijding.

Art. 212.

Als opvolgers van de apostelen beschikken de bisschoppen over de aan Christus ontleende volheid van de priesterlijke macht.

Art. 213.

1. Tot de bevoegdheden van de priesters behoren het voorgaan in de Eucharistie en de bediening van de sacramenten (met uitzondering van Vormsel en Ambtswijding), de verkondiging van het Evangelie, het verrichten van de zegeningen, de leiding van de godsdienstoefeningen, de catechese van de geloofsleelingen en de geestelijke leiding van de gelovigen.
2. Wanneer in de paaswake een volwassene wordt gedoopt, kan de pastoor van de parochie tevens het vormsel toedienen en wordt de dopeling bij het eerstvolgende bezoek van de bisschop aan deze voorgesteld.

Art. 214.

Tot de bevoegdheden van de diakenen behoren de assistentie van de bisschop of de priester in de Eucharistie, de bediening van de Doop, de verkondiging van het Evangelie en het op verzoek van de pastoor uitreiken van de communie, in het bijzonder aan de zieken en aan huis gebonden³⁶.

Art. 215.

Ambtswijdingen vinden plaats met inachtneming van het bepaalde in het tweede hoofdstuk van Afdeling III.

Art. 216.

Het Episcopaat kan ten aanzien van de bediening van de sacramenten nadere pastorale richtlijnen vaststellen, na advies te hebben ingewonnen van de Provinciale Synode der geestelijkheid³⁷.

Art. 217.

Het Episcopaat kan ten aanzien van deelname aan de communie door gedoopten uit kerkgemeenschappen waarmee de oud-katholieke kerken niet in volledige kerkelijke gemeenschap staan nadere richtlijnen vaststellen³⁸.

Art. 218.

1. De kerk beschouwt het huwelijk als een verbond voor het leven. Het sacrament van de Huwelijksinzegening kan derhalve niet worden bediend aan personen van wie een eerder huwelijk door scheiding werd ontbonden, ook al was dat enkel een burgerlijk huwelijk.

³⁶ Met de invoering van dit Statuut kan de instructie voor de diakenen van 17 december 1981 grotendeels komen te vervallen.

³⁷ Pastorale richtlijn "Sacramentsbediening en euthanasie" (BMB XVII-5, p. 45-46).

³⁸ Richtlijnen voor het deelnemen aan de communie bij nog niet gerealiseerde kerkelijke gemeenschap, vastgesteld op 13 september 1990.

2. Onder omstandigheden kan de pastoor van de parochie of de rector van de statie waartoe de man en vrouw behoren die een huwelijk willen aangaan, bij de bisschop een verzoek tot dispensatie van deze regel indienen overeenkomstig de daarvoor door het Episcopaat vastgestelde richtlijn³⁹.

Art. 219.

Met het oog op oecumenische activiteiten kan het Episcopaat in overleg met de geestelijkheid algemene regels vaststellen voor het verrichten van ambtshandelingen door geestelijken in gemeenschappelijke godsdienstoefeningen in oud-katholieke kerkgebouwen, als ook voor dergelijke godsdienstoefeningen in andere dan oud-katholieke kerkgebouwen.

Hoofdstuk 2, Van de liturgische voorschriften (art. 220 – art. 223)

Art. 220.

De bediening van de sacramenten en het verrichten van de zegeningen geschiedt overeenkomstig de ritus voorgeschreven door het Episcopaat⁴⁰.

Art. 221

Liturgische vieringen vinden plaats overeenkomstig de door het Episcopaat goedgekeurde liturgische boeken⁴¹.

Art. 222.

Het Episcopaat kan aan de liturgische voorschriften nadere verklaringen toevoegen⁴².

Art. 223.

Diensten bij de uitvaart en ter gedachtenis van overledenen vinden plaats overeenkomstig de daarvoor door het Episcopaat vastgestelde richtlijn⁴³.

³⁹ Vgl. Bisschoppelijke richtlijn voor de bediening van de huwelijksinzegening aan hen die eerder gescheiden zijn, vastgesteld op 18 november 1992.

⁴⁰ Zie Kerkboek van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, Baarn 1993, p. 379-590, een eucharistisch gebed met varianten voor de liturgische perioden van 14 februari 2013 (http://www.okkn.nl/pagina/2948/eucharistisch_gebed_van_der_zee), de formulieren voor de zegening van kinderen bij de aanvang van de catechese (BMB XXV-5, p. 41-43) en het formulier voor de zegening van een huwelijk van partners van gelijk geslacht van 11 november 2009, definitief vastgesteld op 15 december 2015.

⁴¹ Zie Gezangboek voor de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, Hilversum 1990 (1^e druk) en Kampen 2006 (2^e druk), Kerkboek van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, Baarn 1993 en Altaar-missaal voor de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, 2007.

⁴² Vgl. Verklaring van de bisschoppen inzake de diensten van schriftlezing en gebed (BMB XXI-1, p. 1-3).

⁴³ Richtlijnen voor diensten bij de uitvaart en ter gedachtenis van overledenen, vastgesteld op 30 mei 1984.

AFDELING VIII, VAN DE TIJDELIJKE GOEDEREN

Hoofdstuk 1, Van honorarium, bezoldiging en pensioen (art. 224 – art. 228)

Art. 224.

Geestelijken met een aanstelling en taak en pastoraal werkers worden onderscheiden in:

- a. geestelijken en pastoraal werkers die daarvoor naar tijdruimte worden gehonoreerd of bezoldigd ten laste van de begroting voor algemeen kerkelijke doeleinden;
- b. geestelijken en pastoraal werkers die daarvoor niet naar tijdruimte worden gehonoreerd of bezoldigd.

Art. 225.

1. Voor honorering of bezoldiging naar tijdruimte komen slechts in aanmerking:
 - a. de geestelijken, die het Groot Kerkelijk examen met goed gevolg hebben afgelegd aan het Oud-Katholiek Seminarie en aan wie een aanstelling met taak is verleend;
 - b. de geestelijken, die eerder in een andere kerk een volledige ambtsopleiding hebben genoten en aan wie een aanstelling met taak is verleend;
 - c. de pastoraal werkers die het Groot Kerkelijk examen met goed gevolg hebben afgelegd aan het Oud-Katholiek Seminarie;
 - d. de pastoraal werkers die eerder in een andere kerk een volledige ambtsopleiding hebben genoten;
 - e. de kerkelijke medewerkers die betaald worden krachtens een contract naar burgerlijk recht.
2. Deze bepaling is ook van kracht ten aanzien van tijdelijke honorering of bezoldiging op projectbasis waarvoor de financiering uit fondsen is verkregen.
3. Dispensatie van deze bepalingen kan enkel worden verleend, nadat advies is ingewonnen van de Adviescommissie kandidaat ambtsdragers en pastorale werkers en het College van docenten van het Oud-Katholiek Seminarie.
4. De Oud-Katholieke Kerk kent een arbeidsvoorwaardenregeling die van toepassing is op allen die tot de Oud-Katholieke Kerk van Nederland in een gehonoreerde of bezoldigde dienstbetrekking staan. De arbeidsvoorwaardenregeling wordt vastgesteld door het Collegiaal Bestuur en kan worden gewijzigd na advies te hebben ingewonnen van de Vereniging van priesters, diakenen en pastoraal werkenden in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. De arbeidsvoorwaardenregeling mag niet in strijd zijn met hetgeen in of krachtens dit Statuut is bepaald⁴⁴.

Art. 226.

De akte van aanstelling voor gehonoreerde geestelijken en de taakomschrijving van bezoldigde pastoraal werkers vermeldt het met het vervullen van de taak overeenstemmende percentage aan tijdsbelasting en het daarmee corresponderende honorarium.

Art. 227.

1. Indien een voorgestelde wijziging van de taak van een geestelijke of pastoraal werker verlaging van het honorarium of van de bezoldiging met zich meebrengt, kan de taak slechts worden gewijzigd met instemming van de geestelijke of de pastoraal werker.
2. Verlaging van honorarium of bezoldiging zonder instemming van de geestelijke of pastoraal werker kan slechts geschieden nadat hij door zijn bisschop is gehoord en het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden is geraadpleegd. Het met redenen omklede oordeel van dit college wordt aan de bisschop en aan de betrokken geestelijke of pastoraal werker toegezonden.

Art. 228.

De honoraria en bezoldigingen komen ten laste van de begroting voor algemeen kerkelijke doeleinden

⁴⁴ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019, en daarna jaarlijks geactualiseerd.

Hoofdstuk 2, Van vergoeding en remuneratie (art. 229 – art. 233)

Art. 229.

1. Geestelijken en pastoraal werkers die niet naar tijdruimte worden gehonoreerd of bezoldigd ontvangen voor hun diensten vergoeding van gemaakte kosten en voor hun waarnemen van kerkdiensten of pastorale zorg een remuneratie overeenkomstig de daarvoor geldende richtlijn⁴⁵.
2. Hetzelfde geldt voor het dienstwerk van lectoren buiten de eigen parochie.

Art. 230.

Voor vergoeding van de kosten die wijdingen en jubilea van geestelijken met zich meebrengen bestaat een afzonderlijke regeling⁴⁶.

Art. 231.

Welke kosten ten laste komen van de begroting voor algemeen kerkelijke doeleinden wordt nader bepaald bij reglement vast te stellen door het Collegiaal Bestuur⁴⁷.

Art. 232.

Welke kosten ten laste komen van de parochies, staties en andere zelfstandige onderdelen van de kerk wordt nader bepaald bij reglement vast te stellen door het Collegiaal Bestuur⁴⁸.

Art. 233.

Voor de vergoedingen gemaakt voor kosten in verband met commissiewerk en oecumenische vertegenwoordiging en voor reiskosten is de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland van analoge toepassing. Voor de vergoedingen voor organisten en koorleiders bestaat een afzonderlijke regeling.⁴⁹

Hoofdstuk 3, Van het financiële beheer (art. 234 – art. 242)

Art. 234.

1. Iedere bisschop houdt toezicht op de instellingen, stichtingen, fondsen en administraties, gevestigd binnen zijn bisdom, die zijn belast met het beheer van vermogen dat bestemd is voor kerkelijke doeleinden in de ruimste zin. Het Collegiaal Bestuur houdt toezicht op dergelijke instellingen, indien deze een werkingssfeer hebben die de gehele kerk omvat.
2. De bisschop of het Collegiaal Bestuur kunnen het toezicht geheel of gedeeltelijk delegeren aan een lid van het Collegiaal Bestuur. De bisschop of het Collegiaal Bestuur kunnen het toezicht ook geheel of gedeeltelijk opdragen aan het bestuurslid met de portefeuille financiën.
3. Alle beheerders van de in het eerste lid bedoelde lichamen zijn, voor zover hun stichtingsbrieven niet het tegendeel bepalen, aan de bisschop of aan het Collegiaal Bestuur jaarlijks verantwoording verschuldigd met inachtneming van de bepalingen van dit Statuut.

Art. 235.

1. Parochies, staties, kerkelijke commissies die een zelfstandig onderdeel van de kerk vormen, alsmede de in het derde lid van dit artikel omschreven stichtingen en andere rechtspersonen zijn, voor wat betreft hun

⁴⁵ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019, en daarna jaarlijks geactualiseerd..

⁴⁶ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019, en daarna jaarlijks geactualiseerd.

⁴⁷ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019, en daarna jaarlijks geactualiseerd.

⁴⁸ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019, en daarna jaarlijks geactualiseerd.

⁴⁹ Regeling Organisten en Koorleiders, versie 2023.

beheer in het algemeen en het financieel beheer in het bijzonder, onderworpen aan de bepalingen van dit hoofdstuk van Afdeling VIII.

2. Kerkelijke commissies zijn zelfstandige onderdelen van de kerk, als zij als zodanig door het bevoegde kerkelijke orgaan zijn ingesteld of erkend. Een commissie die als zodanig wordt ingesteld of erkend en nog geen rechtspersoonlijkheid uit andere hoofde bezit, verkrijgt daardoor rechtspersoonlijkheid.
3. Stichtingen en andere rechtspersonen, als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, zijn stichtingen en rechtspersonen, waarvan de statuten bepalen dat dit hoofdstuk van afdeling VIII op het beheer van de stichting of de rechtspersoon van toepassing is.

Art. 236.

Onder bestuur wordt in dit hoofdstuk van Afdeling VIII verstaan het bestuur van het zelfstandig onderdeel van de kerk of van de rechtspersoon waarop dit hoofdstuk van Afdeling VIII van toepassing is, zoals bepaald in artikel 235.

Art. 237.

1. Het bestuur heeft schriftelijke machtiging nodig van het bevoegde kerkelijke orgaan voor daden, die de grenzen van het gewone beheer te buiten gaan.
2. Met name is de in het vorige lid bedoelde machtiging nodig voor:
 - a. het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van onroerende zaken;
 - b. het aannemen van erfstellingen, legaten en schenkingen, voor zover hieraan bezwarende bepalingen zijn verbonden voor het zelfstandig onderdeel van de kerk of van de rechtspersoon waarop dit hoofdstuk van Afdeling VIII van toepassing is; het verwerpen van erfstellingen, legaten en schenkingen boven een waarde van twee duizend euro;
 - c. het verstrekken en aanvaarden van kredieten;
 - d. het langdurig verhuren van kerk, pastorie en kosterij;
 - e. het vervreemden of verpanden van, of op welke wijze ook aan zijn bestemming onttrekken van voorwerpen van kunst en wetenschap, geschiedkundige gedenkstukken of andere roerende zaken van bijzondere waarde;
 - f. het oprichten, afbreken, verbouwen of van bestemming veranderen van gebouwen behorend tot het vermogen van het zelfstandig onderdeel van de kerk of van de rechtspersoon waarop dit hoofdstuk van Afdeling VIII van toepassing is, en van kerkmeubelen en/of kerkinventaris van bijzondere waarde, alsmede het verrichten van buitengewone herstellingen, een bedrag van tienduizend euro te boven gaande;
 - g. het voeren van gerechtelijke procedures, het opdragen van geschillen aan de beslissing van scheidsge-rechten en het aangaan van schikkingen;
 - h. het betalen van vergoedingen in afwijking van het daarvoor geldende reglement;⁵⁰
 - i. het oprichten van een rechtspersoon die tot doel heeft (een deel van) het vermogen te beheren van het zelfstandig onderdeel van de kerk of van de rechtspersoon waarop dit hoofdstuk van Afdeling VIII van toepassing is;
 - j. het aangaan van een financiële verplichting, ongeacht de tijdsduur waarvoor de verplichting geldt.
3. Een verzoek om een schriftelijke machtiging, zoals bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel, wordt ingediend bij de betreffende bisschop; is de verzoekende instantie een zelfstandig onderdeel of een rechtspersoon met een werkingsfeer die de gehele kerk omvat, dan wordt het verzoek doorgestuurd aan het Collegiaal Bestuur.
4. De bisschop is bevoegd bij een verzoek om machtiging van een kerkbestuur of statiebestuur te vorderen, dat de betreffende handelingen worden besproken in een gemeentevergadering of statievergadering, alvorens hij een beslissing neemt.

Art. 238.

1. De bisschop is te allen tijde bevoegd de kas en de boeken van de penningmeester van het bestuur in te zien en in het algemeen alles wat op het beheer betrekking heeft.

⁵⁰ Zie de Arbeidsvoorwaardenregeling Oud-Katholieke Kerk van Nederland, vastgesteld op 19 september 2019, en daarna jaarlijks geactualiseerd..

2. Het staat de bisschop te allen tijde vrij om deze bevoegdheid te doen uitoefenen door één of meer daartoe door hem aangewezen leden van de Commissie Financiën en Materieel.
3. Het bestuur zal in het belang van een goede controle aan de bisschop of het Collegiaal Bestuur alle nodig geoordeelde inlichtingen geven.

Art. 239.

1. De bisschoppen en het Collegiaal Bestuur worden bij de uitvoering van hun werkzaamheden bijgestaan door de Commissie Financiën en Materieel, welke een zelfstandig onderdeel van de kerk vormt.
2. De taken en bevoegdheden van de Commissie Financiën en Materieel zijn nader omschreven bij reglement vast te stellen door het Collegiaal Bestuur. De Commissie Financiën en Materieel verricht haar door het Collegiaal Bestuur gedelegeerde adviserende en controlerende werkzaamheden overeenkomstig dit reglement.
3. De voorzitter en de leden worden benoemd door het Collegiaal Bestuur op voordracht van de Commissie Financiën en Materieel en het Collegiaal Bestuur is te allen tijde bevoegd de betrokkene(n) te ontslaan.
4. In geval van ongevraagd ontslag en daarmee samenhangende schorsing is artikel 255 van toepassing.
5. Alle benoemingen geschieden voor de tijd van vier jaar met de mogelijkheid om twee-maal te worden herbenoemd voor gelijke perioden.
6. De Commissie Financiën en Materieel verdeelt de taken van de secretaris, penningmeester en verder over haar leden. De Commissie Financiën en Materieel is ook bevoegd voor bepaalde werkzaamheden van buiten haar midden medewerkers aan te trekken.

Art. 240.

1. Het verslagjaar van het zelfstandig onderdeel of de rechtspersoon waarop dit hoofdstuk van Afdeling VIII van toepassing is, valt samen met het kalenderjaar.
2. Jaarlijks maakt het bestuur een begroting op van alle inkomsten en uitgaven voor het volgende verslagjaar en zendt dit voor één juni vergezeld van de nodige bescheiden en toelichtingen, ter goedkeuring toe aan de bisschop of het Collegiaal Bestuur.
3. Na verkregen goedkeuring strekt de begroting tot grondslag van het geldelijk beheer over het betreffende verslagjaar.

Art. 241.

Het bestuur doet jaarlijks, voor één juni, rekening en verantwoording van zijn beheer over het afgelopen verslagjaar aan de bisschop of het Collegiaal Bestuur door inzending van een rekening en verantwoording van alle inkomsten en uitgaven en van een balans van alle activa en passiva bij het einde van een verslagjaar, een en ander volgens een door het Collegiaal Bestuur vast te stellen model en nadere regels, die in een door het Collegiaal bestuur vast te stellen reglement worden opgenomen.

Art. 242.

Het bij voortduring niet naleven van dit hoofdstuk van Afdeling VIII of het niet (langer) voldoen aan de eisen die worden gesteld aan bestuurders van Algemeen Nut Beogende Instellingen, kan leiden tot ongevraagd ontslag van betrokken verantwoordelijke bestuursleden, conform de reglementen van zijn onderdeel, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 255.

Hoofdstuk 4, Van de kerkelijke verenigingen, stichtingen en andere instellingen

(art. 243 – art. 244)

Art. 243.

1. Om te worden erkend als oud-katholieke vereniging, stichting of instelling, behoeft de betreffende organisatie op haar statuten en/of reglement de schriftelijke goedkeuring van het Collegiaal Bestuur, voor zover zij de gehele kerk bestrijkt. Zij stuurt jaarlijks het Collegiaal Bestuur een jaarverslag van haar activiteiten.
2. Een plaatselijke organisatie behoeft deze goedkeuring van de betrokken bisschop. Zij stuurt jaarlijks de bisschop een jaarverslag van haar activiteiten.
3. Intrekking van deze goedkeuring is altijd mogelijk, nadat de betrokkenen zijn gehoord.

Art. 244.

Het bepaalde in hoofdstuk drie van Afdeling VIII is niet van toepassing op oud-katholieke verenigingen, stichtingen en andere instellingen, tenzij zij tevens een zelfstandig onderdeel van de kerk vormen of haar statuten dit zo bepalen.

AFDELING IX, VAN HET RECHTSLEVEN VAN DE KERK

Hoofdstuk 1, Van de handhaving van de kerkelijke rechtsregels (art. 245 – art. 249)

Art. 245.

Ieder lid van de kerk is gehouden de kerkelijke rechtsregels na te leven.

Art. 246.

De bisschop ziet toe op naleving van de kerkelijke rechtsregels in zijn bisdom, de pastoor in zijn parochie, de rector in zijn statie.

Art. 247.

De bisschop is bevoegd zijn toezicht op naleving van de kerkelijke rechtsregels aan anderen te delegeren.

Art. 248.

Er bestaat een College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden, waarvan de leden voor een periode van zes jaar worden benoemd door het Collegiaal Bestuur. Zij zijn terstond herbenoembaar voor gelijke periodes.

Art. 249.

Bij overtreding van de kerkelijke rechtsregels of onzekerheid over de uitlegging daarvan kan het College van advies worden geraadpleegd door de bisschop(pen) of het Collegiaal Bestuur tot wiens bevoegdheid de zaak behoort.

Hoofdstuk 2, Van het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden

(art. 250 – art. 258)

Art. 250.

Het College van advies inzake kerkelijke rechtsaangelegenheden, verder te noemen 'College van advies', bestaat uit drie leden, te weten bij voorkeur een geestelijke met aanstelling en taak uit het aartsbisdom Utrecht, een geestelijke met aanstelling en taak uit het bisdom Haarlem en een leek, alsmede uit tenminste vijf plaatsvervangende leden, die op aanwijzing van de voorzitter optreden in plaats van een lid.

Art. 251.

1. De leden van het College van advies worden door het Collegiaal Bestuur benoemd voor een termijn van zes jaar. Het College stelt een rooster van aftreden vast. Het aftredende lid is terstond herbenoembaar.
2. Deze regeling geldt ook voor de plaatsvervangende leden.

Art. 252.

Het College van advies wijst bij onderling overleg uit zijn leden een voorzitter en een secretaris aan.

Art. 253.

De leden van het College van advies zijn ten aanzien van alle zaken, waarvan zij ambtshalve kennis nemen, ten strengste tot geheimhouding verplicht.

Art. 254.

Tot de werkzaamheden van het College van advies behoort het geven van een schriftelijk en met redenen omkleed oordeel aan de bisschop(pen), het Collegiaal Bestuur of - ingeval van artikel 254 sub d - enig aanvragende instantie omtrent de zaken, het rechtsleven van de kerk betreffende:

- a. in de gevallen waarin dit door één of meer bisschoppen of het Collegiaal Bestuur wordt verzocht;
- b. in de gevallen betreffende wijziging van de taak van een geestelijke, ontslag uit de aanstelling of ontslag uit de geestelijkheid zonder diens toestemming, als bedoeld in de artikelen 57, 60, lid 1 sub g, en 65, lid 1 sub b;
- c. in de gevallen van gedwongen ontslag of ontbinding van enig college als voorzien in artikel 255;

- d. in de gevallen dat tussen één of meer bisschoppen en/of het Collegiaal Bestuur enerzijds en een lid van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, een gastlid van een parochie of statie en/of een bij of krachtens dit Statuut bestaande organisatie of lichaam anderzijds een geschil bestaat over toepassing van het Statuut en/of krachtens het Statuut geldende regelingen;
- e. in de gevallen van geschillen tussen bisschoppen of leden van het Collegiaal Bestuur;
- f. in de gevallen waarin het College van advies dit zelf nodig acht.

Art. 255.

1. Indien het Episcopaat, een bisschop, het Collegiaal Bestuur of enige andere besturende instantie in de kerk overweegt een functionaris of lid van enig bestuur, fonds of commissie ongevraagd ontslag te verlenen of het betreffende college te ontbinden, dient dit onder opgave van redenen aan betrokkene(n) bij aangetekende brief te worden meegedeeld.
2. De betrokkene(n) heeft/hebben gedurende dertig dagen na verzending van in het vorig lid bedoelde aangetekende brief het recht aan de betrokken instantie gemotiveerd mede te delen met het voorgenomen ontslag of ontbinding niet in te stemmen, in welk geval de betrokken instantie de zaak voorlegt aan het College van advies. Dit College brengt vervolgens advies over de zaak uit aan de instantie na onderzoek van de zaak en verhoor van alle partijen, waarop de instantie definitief beslist over het voorgenomen ontslag of ontbinding en dit aan de betrokkene(n) meedeelt.
3. Bij gebreke van reactie binnen dertig dagen op de in het eerste lid bedoelde aangetekende brief wordt het ontslag of ontbinding van rechtswege definitief.
4. De met ontslag of ontbinding belaste instantie is bevoegd tegelijk met de in het eerste lid bedoelde aangetekende brief of later de betrokkene(n) voor maximaal zes maanden te schorsen onder gelijktijdige regeling van de daardoor ontstane tijdelijke vacature(s).

Art. 256.

Tot het vormen van zijn oordeel is het College van advies verplicht en bevoegd alle desbetreffende stukken te raadplegen en de bij de zaak betrokkenen en getuigen te horen. Deze zijn verplicht tot verschijnen en tot het overleggen van alle door het College van advies gewenste stukken.

Art. 257.

1. Een lid van het College van advies neemt niet deel aan de behandeling van zaken, waarbij hij rechtstreeks of zijdelings betrokken is.
2. Indien er feiten of omstandigheden zijn waardoor de onpartijdigheid van een lid van het College van advies in de te behandelen zaak schade zou kunnen lijden, kan dit betreffende lid de instantie die om advies heeft gevraagd, verzoeken zich te mogen verschonen.

Art. 258.

De werkwijze van het College van Advies voor Kerkelijke Rechtsaangelegenheden kan nader worden geregeld in een door het Episcopaat vast te stellen procesregeling.